ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4341 3/16 ՅՈՒՆԻՍ 1900 Շ ԲԱԹ 19 ՍԷՖԷՐ 1318 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4341

درسعادتده غلطهده (آرهولك) غزتهسی ادارهخانهسی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրն.
» » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՀԵՐՔՈՒՄԸ

Քանի որ Տիւպլէքճիի առաջնորդական տեղապահ Եզեկիէլ վարդապետ դարձեալ կոչում կ'ընէ մեր անկողմնակալութեան, կը պարտաւորինք իր մէկ նորագոյն պատասխանն ալ հիւրընկալել այս խեղճ սիւնակին մէջ, ոչ թէ իր երկարաձիգ ամբողջութեամբ, այլ իր կարեւոր մասերովը միայն:

Հայր Սուրբը միայն մասամբ գոհ մնացած է մեր մէկ խմբագրականէն որուն իրեն համար մերթ նպաստաւոր եւ մերթ աննպաստ հանգամանքը երերուն տիտղոսով մկրտել կու տայ զայն:

Բայց Հայր Սուրբը կը մոռնա՞յ թէ երերուն հանգամանքը մարդկային իրերուն ամենաճշգրիտ պատկերացումն է եւ եթէ մեր խմբագրականը փոխանակ երբեմն՝ բացարձակապէս նպաստաւոր ըլլար իրեն, անտարակոյս երերուն չըլլալով հանդերձ ճշմարիտ իրերուն ալ համաձայն չըլլար:

Չկարծուի բնաւ թէ վարդապետին պատասխանը ամբողջապէս չհրատարակելնուս նպատակն է սա փտած, տգեղ ու խարդախ վարպետորդութիւնը որուն սովոր են ոմանք եւ որուն համաձայն ընդդիմախօսին մէջ բերած ամէնէն ճարտասան փաստերը դիտմամբ մէկ կողմ կը ձգուին կամ աղաւաղուելով մէջ կը բերուին դէշ դատի մը պաշտպանութեան համար:

Այդ գծուծ միջոցներուն պէտք չունինք, քանի որ Հայր Սուրբը ինք ալ կ'ընդունի որ կարի անկեղծութեամբ խոստովանած ենք արդէն մեր նախորդ խմբագրականին մէջ թէ «վարդապետին նախորդ պատասխանը (զոր նոյնութեամբ հրատարակեցինք այն ատեն), անկեղծութեան անվիճելի դրոշմը կը կրէ եւ թէ սկզբամբ ինքզինքնիս պարտաւոր նկատելով հանդերձ հրատարակել, անշուշտ պատշաճութեան սահմաններուն մէջ, այն ամէն գանգատները որոնք կը հասնին ազգային այս կամ այն իշխանութեանց դէմ, սկեպտիկեան ակնարկ մը կը նետենք միայն անոնց վրայ, սպասելով որ քննադատութեան առարկան, եթէ հարկ դնէ, պաշտպանէ ինքզինքը:»

Ուստի ո՛ եւ է պատճառ մը չունինք մի առ մի եւ առանց խարդախելու չի թուելու Հայր Սուրբին պատասխանը որ երեք կէտ կը պարունակէ միայն եւ որուն առաջինը արդէն հաւատացեալ մը հաւատքի կոչելու համար եղած ծիծաղելի ջանքերուն կը նմանի, երկրորդը ճիշդ մեր կրօնականի մը համար աններելի նկատած պակասութիւն մը արդարացնել կը ձգտի՝ անկիւնաչարութեան ոգւոյն՝ եւ երրորդը՝ որուն առթիւ կարծես Հայր Սուրբը զգացած է որ «եթէ խօսիլը արծաթ է, լռութիւնը ոսկի կ'արժէ», հարցական նշանով մը մեր դժբաղդաբար չունեցած մարգարէական ոգւոյն կը յանձնարարուի:

Արդարեւ, Եզեկիէլ վարդապետ ցոյց կու տայ իր պաշտօնավարութեան բոլոր դժուարին պայմանները զորս արդէն յիշատակած էր իր նախորդ պատասխանին մէջ եւ որոնց կնճռոտ հանգամանքը մեր մէջ համոզում գոյացուցած էր իրեն դէմ եղած գանգատներուն անտեղի կամ չափազանցուած ըլլալու մասին, համոզում մը որ անկեղծութեամբ խոստովանեցանք ու կը խոստովանինք դարձեալ:

Այդ մասին վարդապետին ըրած կրկնութիւնները բաց դուռ մը հրել բանալու համար եղած ճիգերու պէս անօգուտ են ուրեմն:

Յետոյ, Հայր Սուրբը ակնարկելով այն «քրիստոնէական եւ ներողամտութեան ոգւոյն» որուն պէտքը ցոյց կու տայինք կրօնականի մը վարմունքին եւ գործելու եղանակին մէջ, կ'ըսէ․

«[illegible]»

Հոս թող ներէ Հայր Սուրբը որ իրեն հետ տարակարծիք գտնուինք․ մենք աւելի մեծ գաղափար մը ունինք վարդապետի եւ հոգեւոր տէրի դիրքին, տիտղոսին ու հանգամանքին վրայ․ Հայր Սուրբը կը սխալի երբ կ'ըսէ թէ «վարդապետը, վարդապետ ըլլալէ առաջ մարդ է»․ ոչ մենք կը կարծենք թէ ընդհակառակ «նախ վարդապետ է եւ վարդապետ ըլլալէ ետքը մարդ է», այս բառին [illegible] նշանակութեամբը: Եւ յետոյ ի՞նչ կ'արժէ այն ժամանակաւոր համբերութիւնը որ որոշեալ թուականի մը այլ եւս իր սանձերը կը խորտակէ եւ զսպուած առիւծի մը ու թմրուած գետի մը պէս իր վանդակէն կամ անկողնէն դուրս կը խուժայ ինք իր վրայ ամփոփուած զսպանակի թափովը իսկ իր սովորական եւ օրինական սահմաններէն դուրս պոռթկալու համար:

Եւ յետոյ, Եզեկիէլ վարդապետ կ'աւելցնէ թէ «[illegible]»

Այս կէտին մէջ, իրաւունք կու տանք Հայր Սուրբին եւ մենք ալ կը հաւատանք թէ երբեմն քսու զրպարտութեանց ամենաճարտասան պատասխանը արհամարհոտ լռութիւնն է, բայց այդ լռութիւնը իր կարեւորութիւնը չկորսնցնելու համար բացարձակ ըլլալու է եւ շեղ ու մոլար միջոցներէ խոյս տալու է միշտ: Եւ երբ փոխանակ հերքմնագրի մը, որ վերջապէս ո եւ է կերպով անձնականութեան պատուոյն արատ բերելու հանգամանք ունեցող թղթակցութեան մը չի վերաբերիր, կրթական եւ եկեղեցական պաշտօնավարութեան մը շուրջը դարձող պարզ քննադատութեան մը առթիւ, դատական հրաւիրագիր մը ղրկելու սպառնալիքը պարունակող հեռագիր մը կը քաշուի, արդար չէ՞ յիշեցնել թէ այդ վարմունքը ոչ քրիստոնէավայել եւ ոչ իսկ հանրային պաշտօնեայի մը վայելուչ է:

Բայց իր պատասխանագրոյն երրորդ մասը որ այդ հեռագրին միջադէպին կը պատկանի, առեղծուածային հանգամանք մը ունի մեզի համար․ Հայր Սուրբը կ'ըսէ թէ «Ձեր [illegible] ՉՈՐՍ ՕՐ ԵՏՔԸ [illegible]»:

Բայց քանի որ անկեղծութեան դրոշմը կրող իր բացատրութիւններէն վերջը խնդրոյն բուն էութեան մէջ Հայր Սուրբին իրաւունք ունենալը խոստովանած ենք եւ կը խոստովանինք, եւ քանի որ Հայր Սուրբը ինք ալ այդ հեռագրին իր կողմէ քէն ու ոխի արդիւնք չըլլալը կերպով մը կը խոստովանի, դարձեալ իր անկեղծութեան կը սիրենք հաւատալ բայց զինքն ալ կը հաւաստենք թէ ազգ. մամուլն ալ երբ այս կամ այն կրթական կամ եկեղեցական պաշտօնէին դէմ եղած արդար կամ անարդար բողոքներուն արձագանգ կ'ըլլայ, ինք ալ կարի անկեղծ է եւ ուրիշ նպատակ չունի բայց եթէ իրեն ծառայած հասարակութեան բարիքը եւ քանի որ ամէն բան վերջ ի վերջոյ փոքրիկ բացատրութեամբ մը եւ պատշաճ հերքմնագրով մը կը պարզուի եւ ճշմարտութիւնը երեւան կ'ելլէ մերկապարանոց ինչո՞ւ աւելի օրէն [illegible] այն կերպով որ կերպով որ կանոնաւորապէս կ'աւարտի արդէն:

Զ. Ե.

ԻԶՄԻՐԻ «ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ»Ը

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Բ.

Այսպէս եւ այս հաշիւներով կը ներկայանայ Գործադիր Ժողովս Ձեր առջեւ, իր չորրորդ տարեշրջանի բացման հանդէսին համարատուութիւնը կատարելու համար: Այս խորհուրդներէն բան մը չունինք մեզի սեփականելու, ամէնքը Ձեզի կը պատկանին:

Նիւթականին յարակից, եւ անկէ աւելի մտածման առարկան էր տղոց կրթութիւնը եւ ապագան:

Թէ ի՛նչ պիտի ըլլար կեանքերնին, երբ հոս քանի մը տարուան պատսպարան գտնելէ վերջ, երթային հետեւիլ դուրսի աշխարհը իր աղմկի եւ ցնցող պայքարին մէջ, առանց [illegible], օժտուած ըլլալու նկարագրի կորովով, եւ գործնական, գրական մարդու լուրջ առաւելութիւններով: Ուսումը անհրաժեշտ էր եւ արդէն գիտէք թէ ազգային վարժարանը կը յաճախէին, իրենց դասերուն մէջ միշտ յառաջադէմ դիրք մը գրաւելով: Տարիքները կը լեցուէին․ հիմնական կանոնագիրը կը տրամադրէր չափաւոր կրթութեան հետ արհեստ մըն ալ սորվեցնել տղոց: Այդ մասին առանց իր համեստութիւնը վիրաւորել փորձելու, պարտականութիւն է ըսել թէ Ժողովոյ ատենապետ Գէորգ էֆ. Պէշիկեանի ջանքերուն կը պարտի հաստատութիւնս այդ գործոյն ձեռնհասութիւնը: 15 մանուկներ 13-15 տարեկան կանոնաւոր վարպետներու հսկողութեան տակ դերձակութիւն կը սորվին, շարունակելով միանգամայն իրենց դասերը Որբանոցին տեսչին եւ քանի մը վարժապետներու խնամքին տակ: Պէշիկեան էֆէնտի հինգ տարուան պայման կնքած է Ընկերութեանս հետ, ամէն տարի երկերկու հազար դահեկան պիտի վճարէ Ընկերութեան, եւ հինգ տարի վերջը անոնցմէ չորսին տասնըհինգական լիրա դրամագլուխ տալով իրենց բնավայրը պիտի ուղարկէ: Այդ առաջին քայլն էր․ հիմա ունինք մանուսագործ, հիւսն, գրաշար, ուրիշ մանուկներ ալ, եւ անոնց պիտի հետեւին դորդաչէններ, թիթեղագործներ․ վերջապէս մեր նպատակն է ամէն տղու արհեստ մը տալ կեանքի ընկեր, ապաւէն մը, որով կարենայ վաստակ ըլլալ իր ապագային համար:

Որբերէն մէկը, Մկրտիչ Մանուկեան, Թադէոս էֆ. Սպարթալեանի վաճառատան մէջ թոշակաւոր պաշտօնեայ եւ արդէն բաժնուած հաստատութենէս, անցեալ օր իր առաջին խնայողութեան արդիւնքը երեք լիրա, Տիւպլէքճիի իր մօրը ղրկեց: Տղաքներ կան հոս որ անցեալ տարի Վանայ սովեալներուն համար կատարուած հանգանակութեան երկերկու մեթալիք տուին: Ասոնք մեր գերագոյն մխիթարութիւնները կը կազմեն: Ասոնք ցոյց կու տան Ձեզի իրենց տրուած բարոյական կրթութեան վիճակը: Ասոնք գիտեմ թէ Ձեզ պիտի ուրախացնեն: Գալով շնորհակալութեանց արտայայտութեան, ձեւակերպութիւն մը չէ՛, եթէ ըսեմ թէ հաստատութիւնս իր մաքրութիւնը, մայրենի հսկողութիւնը կը պարտի գերազնիւ խնամակալուհիներուն, որոնք, երբեք օր մը չթուլցան իրենց համակրանքին ու պարտականութեանցը մէջ: Ընկերութիւնս սրտագին շնորհակալ է անոնցմէ:

Սրտագին շնորհակալութիւններ նաեւ մեր Ս. Առաջնորդ Հօր, որ անցեալ տարի օր մը եկաւ որբերուն իր նուիրած սեղանին մասնակցելու եւ հայրական գորովին պակասը լրացնելու եւ որ այսօր իր ներկայութեամբ պատուեց հաստատութիւնս:

Շնորհակալութիւն հայ թերթերու եւ ամէն անոնց որ անցեալ տարի իրենց գրական ու բարոյական համակրութեամբը, գուրգուրացին Որբանոցին վրայ:

Հոս [illegible] ունկնդիրներուն մէջ շնորհակալութիւն յայտնելու համար ցաւագին մտածումով կը փնտռեմ, ու չեմ գտներ, այն ազնիւ հայու որդին, որ դեռ նոր անցաւ տարին, Գաւառական ժողովի մէջ զգայուն շեշտերով գործադիր ատենապետին եւ անով ամբողջ Ընկերութեան համեստ գործունէութիւնը մատնանիշ կ'ընէր տեղւոյս բարձրագոյն ժողովին առջեւ: Անոր՝ որուն համակրութիւնը ամէն պարագաներու տակ յայտնուած, կէտ քայլեր կը քաջալերէր: Ողբացեալ Լաղոփէթ Պալեօզեանին կ'ակնարկեմ:

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԽՕՍԱԿԱՆ

Բառգիրք գործնական գիտութեանց Հ. Ս Երեմեանի Վենետիկ. 1900

Թէեւ լրագրական սիւնակներ լեցուեցան արդէն այս հրատարակութեան նկատմամբ, սակայն անոր շահեկանութիւնը կը թելադրէ մեզ որպէս զի աւելի մօտէն ծանօթացնենք զայն Արեւելքի ընթերցողներուն:

Հայ գիտական գրականութեան մէջ՝ Հ. Քաջունիի բառարանէն վերջ՝ երկրորդ անգամն է որ կ'երեւայ այսպիսի օգտաշատ գործ մը, իրեն կցելով աշխարհաբար — Վենետիկեան — ու գինով ալ դիւրամատչելի ըլլալու կրկնակ առաւելութիւնները: Հ. Երեմեանի բազմաշխատ բառագիրքին հրատարակութիւնը ուրախալի է ամէնուս համար, քանի որ անոր նպատակն է «ազգային դասարաններէն սկըսեալ մինչեւ ժողովրդեան խաւերուն մէջ տարածել, սիրելի եւ օգտակար ընել» գիտութիւնը, որուն էական կարեւորութիւնը դիւրին է իմանալ Սրէնսըրի յետագայ նշանակալից տողերէն. — «Անձնապահութեան, կենսապահութեան եւ առողջապահութեան համար ինչ որ կարեւոր է քաջ գիտնալ՝ գիտութիւնն է: Հայրական պարտականութեանց կատարման մէջ ճըշմարիտ առաջնորդը որուն մարդ պէտք ունի՝ գիտութիւնն է: Անցեալ ու ներկայ նիւթական կեանքին հասկացողութեանը համար անհրաժեշտ բանալին՝ դարձեալ գիտութիւնն է: Արուեստի արտադրութեանց եւ արուեստական վայելքներու համար ալ — իրենց բոլոր ձեւերուն տակ — կարեւոր պատրաստութիւնը՝ գիտութիւնն է: Նոյնպէս՝ անհատական՝ բարոյական, կրօնական տիսիպլինի համար ամէնէ՛ն օգտակար ուսումը՝ գիտութիւնն է:»

Բառգիրքը կը պարունակէ գիտական ընթացիկ լեզուին գրեթէ բոլոր բառերը, իրենց կարճ ու երկար բացատրութեամբ: Եւ աշակերտներու ձեռքին մէջ իբր շահեկան գործիք մը կրնայ ծառայել այս փոքրիկ անսիքլոբէտին, ինչպէս նաեւ անոնց՝ որոնք երկրորդական վարժարանի մը շրջանը չեն բոլորած ու կը փափաքին գիտական, գիտաարուեստական, բժշկական եւ ճարտարարուեստական ճիւղերու մասին տեղեկութիւններ ստանալ: Վեց տարիներու յամառ ու անխոնջ աշխատութեանց շնորհիւ, Հ. Երեմեան կատարելապէս յաջողած է իր ընտրած նպատակին համաձայն պատրաստել իր բառգիրքը:

Գիտութեանց այն դասախօսները որոնք կը խորշին օտար լեզուի բառեր գործածելէ, կրնան իրենց [illegible] լեզուին գիտական բառերը պատրաստ գտնել եւ կամ գործին առաւելութիւններէն օգտուիլ: Բայց միւս կողմէ ալ փափաքելի է որ չանտեսեն գործին թերութիւնները․ թող ներուի ուրեմն մեզ պարզել այս մասին կարգ մը դիտողութիւններ:

Չենք ուզեր ծանրանալ կարգ մը բառերու վրայ, որոնց նկատմամբ գրուեցաւ արդէն Մասիսի եւ Արեւելքի մէջ: Միայն սա դիտել կու տանք թէ հին գործածական բառերը զանց ընելով՝ հարկ չկայ նորեր շինելու ջանքեր ընել, մանաւանդ երբ հիները զուրկ չեն արդէն ճշտութենէ եւ նորերն ալ՝ միւս կողմէ՝ շատ յաջող յօրինուած մը չունին: Սակէ զատ, Հ. Երեմեան երբեմն անուշադրութեամբ հայերէն համանիշ բառեր գործածած է այնպիսի ֆրանսերէն բառերու համար, որոնք իրարմէ բոլորովին տարբեր իմաստներ կը պարունակեն: Ինչպէս loupe մանրացոյց—microscope մանրացոյց, avant-bras բազուկ—bras բազուկ, nutrition սնունդ—alimentation սնունդ—dune աւազակոյտ—alluvion աւազակոյտ, եւն:

Hydracides ջրածնթթուք, fluorhydrique ծորինաջրածնական, chlorhydrique քլորաջրածնական, bromhydrique ժահճաջրածնական, եւն. (էջ 15) կոչել ճիշդ չէ կարծենք. որովհետեւ, գիտենք որ hydre կամ hydro՝ յունարէն իւդոր բառին Ֆրանսացած ձեւն է ու կը նշանակէ ջուր եւ ո՛չ թէ ջրածին (hydrogène) ու կարգ մը բարդ բառերու կազմութեան մէջ կը մտնէ: Հետեւաբար աւելի պարզ է ըսել ջրթթուք, ծորինաջրական, քլորաջրական, ժահճաջրական, եւն:

Մենք չենք կարծեր որ Հ. Երեմեան իր բառգիրքը հեղինակած ըլլալու յաւակնութիւնը ունենայ, եւ կը փափաքինք գիտնալ թէ գլխաւորապէս Եւրոպացի ո՞ր հեղինակներուն հետեւողութեամբ պատրաստած է զայն: Գիտենք թէ այսօրուան գիտութիւնը նոյնը չէ ինչ որ էր տասնեակ մը տարիներ առաջ: Գիտութիւնը միշտ կը յառաջդիմէ․ գիտունները դիտողութեանց ու փորձերու վրայ հիմնուած՝ հետազօտութիւններ կը կատարեն եւ ըստ այնմ աւելի տրամաբանական, տիեզերքի ընդհանուր օրէնքներուն աւելի մօտիկ տեսականներ կ'արտայայտեն․ ահա այսպէս՝ հին, սխալ, անկարեւոր կը դառնան ու կը մոռցուին այլեւս շատ մը տեսականներ, որոնք երբեմն ճշմարիտ ու այնքա՛ն կարեւոր կը նկատուէին:

Ուստի նոր հրատարակուած գիտական գործէ մը՝ միշտ կը յուսացուի եւ կը սպասուի որ գիտութեան վերջին նորութիւնները ու թարմութիւնները բերէ մեզի: Հ. Երեմեանի բառգրքին մատենագիտականներուն այժմէութիւն չունենալը նկատի առնելով կը համարձակինք ըսել թէ՝ իր երկասիրութեան մէջ եւրոպական «հին» հեղինակներու ալ հետեւելու չէ վարանած Հ. Երեմեան: Օր. Agricultureի համար իբր «արդի նշանաւոր հեղինակութիւն» կը յանձնարարէ Օլիվիէ դը Սէռի, Տիւամէլի, Թէսիէի, Տը Տօմպալի, Պուսէնկօյի, Մաթէօլի, Սէնկլէռի, եայլն գործերը, որոնք 1603-1861 թուականներուն միջեւ հրատարակուած գործեր են, բաց ի մէկ կամ երկուքէն: Chimieի համար ալ ֆրանսերէն գիրք մը միայն նշանակած է Würtzի Dictionnaire de chimie pure et appliquéeն, որ հրատարակուած է 1868ին, եայլն: Պէտք է աւելցնենք սակայն որ այդ գիրքերը կրնան իրենց առաւելութիւնները ունենալ, եւ այն ալ՝ մասնագէտներու համար միայն եւ ո՛չ թէ ժողովուրդի, գիտութեանց կամ մասնագիտութեանց սիրահարներու:

Բառգրքին մէջ botanique, géologie, physique, physiologie, science բառերուն բացատրութիւնը մասնաւորապէս դիտելի է, մինչդեռ ընդհակառակը, évolutionի վրայ ամբողջ 15 էջեր գրուած են: Հ. Երեմեան մասնաւոր տետրակի մը մէջ évolutionի յօդուածին extraitն հրատարակած էր արդէն. հետեւաբար, աւելորդ էր գործնական կոչուած բառգրքի մը մէջ կրկին գրել évolutionի վրայ: Բայց այսու հանդերձ Վեր. Հայրը évolutionismeի հակառակորդ մը չենք գտներ, քանի որ ինքն իսկ՝ օրինակի համար՝ պարինամածաղիկը հալուէէն, ատառակը խեցգետինէն յառաջ կը բերէ:

Բացի էջ 44. ձև 50 երբեք հալուէ aloès մը չէ՛ այլ զարնամածաղիկ primevère մը, զոր պիտի գտնէք նաեւ էջ 584, ձև 928. գիտենք որ հալուէն շուշանակերպ (liliacées) մըն է: Այնուհետեւ, իբր ասարոն asaret կ'ընդունինք 108 եւ 109 ձեւերը (էջ 79). առաջինը զարնամածաղիկ primevère մը, երկրորդն ալ՝ թրթնջուկ rumex acetosella մըն է. ասարոնի ճիշդ պատկերը ունենալու համար բացէք էջ 699 եւ տեսէք 1152, որուն ներքեւ սխալմամբ «Նարդոս» նշանակուած է. Նարդոսը (nard) սիզակերպ՝ (graminées) մինչդեռ ասարոնը աղանկնակերպ (aristolochiées) տունկ մըն է: Կը տեսնէք որ ձև 1188 (էջ 720) մրուան valériane մը չէ՛. 109 ձեւին չի՞ նմանիր. մրուանը կը պատկանի մրուանակերպերու (valérianées) տոհմին: Բառգրքին մէջ արդէն գրուած է թէ՝ հազրէվարդը romarin եւ լերդախոտը germandrée շրթնաձեւեր (labiées) են, ուրեմն 992 եւ 520 ձեւերը սխալ են (էջ 614 եւ 347): Տեսէք ձև 202 եւ 203. ծաղիկներուն դրուածքը (disposition) ճիշդ չէ՛. վայրի բալենիին պտուղն ալ մէկ կորիզէն աւելի չունենար: Ձև 56 (46) անթառամ amarante մը չէ՛ այլ խոնկորակ tussilage կամ pas d'âne մը. խաճկռակին բուն տերեւները կրնաք տեսնել էջ 529, ձև 822 որուն

—)(9)(—

ԷՄԻԼ ԶՕԼԱ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՋԱՂԱՑՔԻՆ ՎՐԱՅ

Բարեբաղդաբար բարկութենէն չէր կրնար Ֆռանսուազի դէմքին զգալի այլայլութիւնը նշմարել, որ Ջրհորին քովի նստարանին վրայ նստեր էր: Ակամայ, չէր կրնար նայուածքը դառնել գետինը, գրեթէ ոտքերուն տակ փռուած դիակէն: Երկայնահասակ, գեղեցիկ երիտասարդ մըն էր, խարտեաշ, կապոյտ աչքերով, եւ որ ճիշդ Տոմինիքի կը նմանէր: Այս նմանութիւնը սիրտը տակն ու վրայ կ'ընէր: Թերեւս այս մեռելը հո՛ն, Գերմանիոյ մէջ սիրուհի մը ձգած էր, որ իր վրայ պիտի լար: Եւ կը ճանչնար իր դանակը որ դիակին կոկորդին մէջ մխուած էր․ ինքն էր որ մեռցուցեր էր զայն:

Այդ պահուն, սպան Ռոքալէօզը հիմնայատակ ընելու պէս բաներ մը կ'ըսէր, երբ զօրքերը վազելով Տոմինիքի փախուստը իմացուցին: Այս լուրը բուռն վրդովում մը պատճառեց: Սպան անոր սենեակը գնաց, բաց ձգուած պատուհանէն նայեցաւ, եւ ամէն բան հասկնալով զայրացած վերադարձաւ:

Հայր Մէռլիէ շատ նեղացած երեւաց Տոմինիքի փախչելուն:

—Անբա՛ն, մրմնջեց․ ամէն բան կ'աւրէ կոր:

Ֆռանսուազ որ այս խօսքը լսեր էր, անձկութեան մէջ ինկաւ․ սակայն հայրը, իր մեղսակցութիւնը մաքէն անգամ չէր անցըներ: Հայր Մէռլիէ գլուխը ցնցեց եւ քիթին տակէն,

—Հիմայ, գործերնիս մաքրուեցաւ ըսաւ:

—Այդ անպիտանն է, այդ անպիտանը, կը պոռար սպան: Անտառը փախած ըլլալու է․․․ բայց պէտք է որ գտնենք զայն, եթէ ոչ գիւղը տակն ու վրայ կ'ընենք:

Եւ խօսքը ջաղացպանին ուղղելով,

—Տեսնե՛նք, դուք գիտնալու էք անոր ո՛ւր ըլլալը:

Հայր Մէռլիէ ժպտեցաւ, եւ ձեռքովը ծառախիտ բլուրը ցուցնելով,

—Ինչպէ՞ս կարելի է անոր մէջէն մարդ գտնել ըսաւ:

—Ո՛չ, հոն տեղի ծակն ու ծուկը գիտնալու էք դուք: Տասը հոգի կու տամ հետերնիդ, կ'առնէք, կ'երթաք:

—Ամենայն սիրով, միայն թէ ութը օրէն հազիւ կրնանք շրջակայ պուրակները քննել:

Ծերունիին այս հանդարտութիւնը կը կատղեցնէր սպան: Իրաւ ալ կը հասկնար այս քննութեան ծաղրելի բան ըլլալը: Այն ատենը միայն տեսաւ Ֆռանսուազը տժգոյն եւ դողդոջուն նստարանին վրայ կքած: Դեռատի աղջկան անձկալից դիրքը ուշադրութիւնը գրաւեց: Պահ մը լռեց, եւ մէկ մը ջաղացպանին, մէկ մը Ֆռանսուազին նայելէ ետքը․

—Այդ մարդը, ձեր աղջկան սիրահարն չէ՞, ըսաւ բրտութեամբ ծերունիին:

Հայր Մէռլիէի դէմքը կապարի գոյն առացաւ, եւ կարծես սպային վրան պիտի խոյանար զայն խեղդելու համար: Կարկամեցաւ եւ չպատասխանեց: Ֆռանսուազ դէմքը ձեռքերուն մէջը առեր էր:

—Այո՛, այդպէս է, շարունակեց Բրուսիացին․ դուք կամ աղջիկնիդ անոր փախուստին օգներ էք: Դուք ալ անոր մեղսակից էք․․․ վերջին անգամ կ'ըսեմ ձեզի, ձեռքերնիս պիտի յանձնէ՞ք զայն:

Ջաղացպանը չպատասխանեց: Ետին դարձեր էր, անտարբեր կերպով մը հեռուն նայելով: Իբր թէ սպան իրեն չէր խօսեր․ սակայն սպային բարկութիւնը վերջին աստիճանի հասցուց:

—Ե՛հ ուրեմն ըսաւ, անոր տեղը ձեզ հրացանի կը բռնենք: Եւ երկրորդ անգամ ըլլալով հրամայեց որ հրացանաձիգ զինուորները ժողվուին:

Հայր Մէռլիէ իր պաղարիւնութիւնը պահեց: Հազիւ թեթեւ մը ուսը ցնցեր էր, բոլոր այս բաները անհամ կատակերգութիւն մը կ'երեւային իրեն: Անշուշտ չէր կարծեր թէ այդքան դիւրաւ կրնային մարդը հրացանի բռնել: Յետոյ երբ զինուորները կարգաւ շարուեցան ծանրութեամբ ըսաւ․

—Ուրեմն լրջո՞ւ է եղեր․․․ շատ լաւ: Եթէ անպատճառ մէկը պէտք է ձեզի, կամ ես եմ եղեր կամ ուրիշ մը:

Ֆռանսուազ խենթ կտրած տեղէն ցատկեց․

—Շնո՛րհք, պարո՛ն, հօրս բան մը մի ընէք կաղաչեմ․ զի՛ս մեռցուցէք անոր տեղը․․․ Տոմինիքին փախչելուն ես օգնեցի: Յանցաւորը միակ ես եմ:

—Լռէ՛, աղջի՛կ, գոչեց Հայր Մէռլիէ: Ինչո՞ւ սուտ կը խօսիս․․․ Պարո՛ն, բոլոր գիշերը սենեակին մէջ բանտարկուած էր: Կ'երդնում որ սուտ է:

—Ո՛չ, սուտ չեմ, յարեց աղջիկը քաջութեամբ: Պատուհանէն վար իջայ, եւ ստիպեցի զինքը որ փախչի․․․ Այս է ճշմարտութիւնը:

Ծերունին դեղ դեղին կտրեր էր: Անոր աչքերուն մէջ կը տեսնէր որ սուտ չէր ըսեր, եւ այս պատմութիւնը կը սարսափեցնէր զինքը: Ո՛հ, այս տղաքը, իրենց սրտին հետեւելով ամէն բան կ'աւրեն, եւ սրդողեցաւ:

—Ականջ մի՛ կախէք, խենթ է, [illegible] բաներ կը պատմէ կոր․․․ Օ՛ն, ա՛լ վերջ տանք:

Աղջիկը ուզեց բողոքել դեռ․ ծունկի եկաւ, եւ ձեռքերը միացուց: Սպան հանդարտութեամբ այս ցաւալի պայքարին ներկայ կը գտնուէր:

—Ի՛նչ ընենք, ըսաւ վերջապէս հայրերնիդ կը ձերբակալեմ միւսը չգտնելուս համար․․․ Ջանացէ՛ք միւսը գտնելու, եւ հայրերնիդ ազատ պիտի թողուի:

Ֆռանսուազ պահ մը անոր նայեցաւ, այս սոսկալի առաջարկութեան վրայ աչքերը խոշոր խոշոր բացած:

—Սոսկալի բան է աս, մրմնջեց: Այս ատեն Տոմինիքը ո՞ւր գտնեմ ես: Մեկնեցաւ․ ի՛նչ գիտնամ ո՛ւր գնաց:

—Վերջապէս որոշեցէ՛ք, կամ ա՛ն կամ հայրերնիդ:

—Ո՛հ, Աստուած իմ, ի՛նչպէս կրնամ որոշել, մրմնջեց Ֆռանսուազ: Եթէ նոյն իսկ Տոմինիքին ուր ըլլալը գիտնայի, չպիտի կարենայի որոշում տալ․․․ Սիրտս կտոր կտոր կ'ընէք կոր․․․ աւելի կ'ընտրեմ որ անմիջապէս ես մեռնիմ: Այո՛, շուտ մը կը լմննայ կ'երթայ: Կ'աղաչեմ զիս սպաննեցէ՛ք, զիս սպաննեցէ՛ք զիս․․․:

Այս յուսահատութեան եւ արցունքի տեսարանը վերջապէս սպային համբերութիւնը հասցուց:

Թարգմ. Օրիորդ ՆԱՐԴԻԿ ԵԱՂՈՒԹԵԱՆ

(Շարունակելի)

ները՝ սխալմամբ «խշաքեղ» նշանակուած է. պէտք է գիտնանք որ անթառամակերպերու (amarantacées) տոհմէն է անթառամը:

Այժմեան կենդանաբանական դասաւորութիւնը—classificatton naturelle—շատ կը տարբերի Լիննէներու, Լամարքներու, վերջապէս Բիւֆֆէներու գծածէն—classification artificielle. որդի դասաւորութիւնը հիմնուած ըլլալով անդամազննութեան ու բնախօսութեան վրայ, միեւնոյն խումբին մէջ դասուած են առե՛լի այն կենդանիները, որոնց իւրաքանչիւրին գործարանաւորութեան նկարագիրներուն համայնքը՝ նմանութիւններ կը ներկայացընեն: Ուստի այս նկատումներով, zoophytes բառը գիտութեան մէջ՝ գոյութիւն ունենալէ դադրած է այլեւս, բայց Հ. Երեմեան գործածած է զայն (էջ 775): Ասկէ զատ, քիչ մը ուշադրութիւն բաւական է ըսել տալու՝ որ ձև. 330 աստակոս homard մըն է և ո՛չ թէ խեցգետին écrevisse մը: 385, 1105 ձեւերը թերի կողմեր ունին: Խոթի (martin-pêcheur) մատներուն դրուածքը սխալ է (ձև. 700). կարծենք երեք մատ առջեւի կողմը կ'ունենայ մէկ մատ ալ՝ ետեւի կողմը: Թամղտինի ելեկտրական մեքենային պատկերն ալ թերի է (էջ 249, ձև. 343):

Ձենք կարծեր որ մեր վերոյիշեալ դիտողութիւնները ստուեր ձգեն Հ. Երեմեանի գործին կարեւորութեանը ու արժէքին վրայ. անոնք որ գիտութեամբ կը պարապին շատ լաւ կ'ըմբռնեն թէ ո՛րքան դժուարին և որքան սիրտ մաշեցնող է այսպիսի երկասիրութիւն մը,—թող ըլլայ այն հեղինակութիւն կամ հետեւողութիւն,—մանաւանդ գիտական մեր աղքատ լեզուով: Սակայն միւս կողմէ ալ՝ գիտութիւնը առանց վհատեցուցիչ հանգամանք մը ունենալու, կրնայ սփոփարար ըլլալ անոնց համար, որոնք կը սիրեն զինքը. և Հ. Երեմեան սիրած ու ջանացած է նաեւ սիրելի, շահեկան ընել գիտութիւնը՝ իր բառգիրքին ընթերցողներուն:

Մ. Ց. ՃԷՉԱՑԻՐԼԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Չինու դէպքեր

Անգլիոյ դեսպանատունը այրած.—Հրկիզում եւ աւարառութիւն.—Ազդու միջամտութիւն.—Փոխարքներուն նոր ճանատակութիւններ—Ծանր կացութիւն Բեքինի մէջ.—Մ. Նահանգները—Ճաբոն.—Աւստրիա:

Բեքին, 11 յունիս.—Բրիտանական դեսպանատան ամարանոցը որ բլուրներուն վրայ կը գտնուի, և զոր քանդելու համար վերջերս սպառնալիք եղած էր, առջի գիշերը Պոքսըրներուն կողմէ ամբողջովին այրուեցաւ և կամ զինուորներուն կողմէ: Այդ ամարանոցը որ պարապ էր, բոլորովին Չինու կառավարութեան պաշտպանութեանը տակ կը գտնուէր: Բարեբաղդաբար մարդու կորուստ պատահած չէ:

Բեքին.—Արեւելեան կողմէն եկած միսիոնար մը կը պատմէ թէ այդ տեղի ժողովուրդը գոհ չէ արդի վարչութենէն: Դաշոյններով զինուած 40 Պոքսըրներ այրեցին և կողոպտեցին Բէքինի քլիպը և Ժիրաչաւի կրկէսին շէնքերը: Անգլեւամերիկեան զինուորներ կը պաշտպանեն մէթոտական միսիոնարներու հաստատութիւնը. իսկ Ֆրանսական զինուորները՝ կաթոլիկ միսիոնարներու շէնքը և մայր եկեղեցին: Մ'ոնսէնեէօռ Ֆավիէ զինեց քանի մը բնիկ քրիստոնեաներ. կարելի է վստահ ըլլալ թէ անոնք լաւ պիտի դիմադրեն ո և է յարձակման: Չինացի վաճառական դասակարգն ալ սկսած է վըրդովիլ Պոքսըրներու չարագործութիւններէն, թէև մինչև հիմա բնիկներուն խանութները անվնաս մնացին:

Բեդերսպուրկ.—Լրագիրներուն մէջ հրատարակուած կէս-պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է ռուս կառավարութեան և միւս տէրութեանց միջև, որով ռուս կառավարութիւնը հեռագրած է Բորթ-Արթուր, որպէս զի խսկոյն վեց հազար զինուոր ղրկեն Թիէն-Ցին: Անոնք Բէքինի ռուսական դեսպանին տրամադրութեանը տակ պիտի դրուին:

Շանկայ.—Թիէն-Ցինէն կը հեռագրեն թէ չորս հազար ռուս զինուորներ՝ քանի թնդանօթներով՝ ցամաք ելած են և Բէքինի վրայ կը քալեն:

Պերլին.—Կը ծանուցուի թէ Չին-Թէուի կառավարիչը և գերման նաւաբաժնին հրամանատար սպան, հրաման ստացեր են պատշաճ կերպով գործակցիլ միւս տէրութեանց զինուորներուն՝ Չինու հիւսիսային կողմը ծագած շփոթութիւնները զսպելու համար:

Շանկայ.—Թիէն-Ցինի և Բէքինի միջև հեռագրական թելը յունիս 9ին խըզուած ըլլալով, ստոյգ տեղեկութիւն չառնուիր: Չինացիները ամէն տեսակ յիմարական զրոյցներ հրապարակ կը հանեն: Օրինակի համար, տեղական լրագիրները Թիէն-Ցինէն առնուած հեռագիրներ կը հրատարակեն՝ ծանուցանող թէ Թանկ-Ֆու-Սիանկ զօրավարը և Բան-Սու-ի զինուորները մայրաքաղաքին մէջ յարձակեր են օտար զինուորներուն վրայ. նաև թէ ռուսական զինուորներ ցամաք ելած են Բէյ-Թայ-Հօ և Բէքինի վրայ կը քալեն: Երկաթուղիներու տնօրէն Չէնկ, հակառակ իրեն եղած ազդարարութեան թէ խռովութեանց կեդրոնը երթայ, տակաւին Շանկայ կը մնայ: Տեղական պաշտօնեաները կը կարծեն թէ Լի-Հունկ-Ճանկ Թիէն-Ցին պիտի վերադառնայ, վասն զի այդ վերջինոյն փոխարքան հրաժարած է:

Շանկայ.—Թիէն-Ցինէն կը հեռագրեն թէ հինգ հարիւր Պոքսըրներ յարձակեր են Չէ-Ֆու-ի այն տեղերը, ուր արտօնութիւններ ստացած են Եւրոպացիները: Մանրամասնութիւն առնուած չէ: Բաօ-Թինկ-Ֆու-ի մէջ սպաննուած օտարականներուն դիակները չգտնուեցան: Թունկ-Չէու-ի ամերիկեան միսիոնարութեան շէնքերը զորս Պոքսըրները այրեցին, 280,000 ֆր. կը հաշուուին:

Թիէն Ցին.—Երրորդ կառախումբ մը որ միջազգային զինուորներ կը տանէր, երէկ իրիկուն ճամբայ ելաւ դէպ ի Բէքին, բաւական դժուարութեամբ: Վերջին վայրկեանին մեքենավարը ու հնոցպանը չուզեցին կառախումբը առաջնորդել. ցուցարարներու խումբ մը փորձեց քակել վակոններուն շղթան: Օտար նաւազները սուիններով յարձակեցան ցուցարարներուն վրայ որոնք խսկոյն ցրուեցան: Միեւնոյն ատեն մարտանաւերու մեքենավարներէն երկու հոգի վայրաշարժին վրայ ելան և կառախումբը առաջնորդեցին մինչև Բէքին:

Բեքին, (վերջին ժամ).—Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդին մէջ փոփոխութիւններ եղան: Չինացի մը քաշուեցաւ. չորս Մանչուներ՝ ամէնքն ալ թունդ պահպանողական, այսինքն յետադիմական, անդամ ընտրուեցան: Շինկ իշխանին տեղ որ արտաքին գործերու վրայ քիչ շատ տեղեկութիւն ունեցող միակ անձն է, յաջորդեց Թուան իշխանը որ Պոքսըրներուն զօրաւոր պաշտպանն է:

Ուաշինկթըն.—Ամերիկացի դեր-ծովակալ Քէմփ հեռագրեց Մանիլա որ փութով նաւային հետեւակներու վաշտ մը ղրկեն իրեն: Թունկ-Չէու-ի ամերիկեան միսիոնարները կ'երեւայ թէ Բէքինի ամերիկեան դեսպանէն խնդրած են որ զինուորներ ղրկէ՝ մինչև Բէքին ուղեկցելու համար կիներուն և տղոց. բայց դեսպանը նկատելով որ դեսպանատան պահպանութեան գործը պիտի տկարանայ, չէ կըրցած կատարել միսիոնարներուն այդ խնդիրքը:

Նիւ-Եորք.—Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարարութիւնը հեռագրեց Փիլիփփինեանց ընդհանուր հրամանատար՝ Մաք-Արթուր զօրավարին թէ պատրաստուի այս շաբթու երկու հազար զինուոր ղրկելու Չին: Ծովային նախարարն ալ խնդրեր է Ռիմէյ ծովակալէն որ Մանիլա գտնուած զինուորները կազմ ու պատրաստ վիճակի մէջ պահէ, շուտով Թաքու ղրկելու համար:

—Լրագիրները իրենց այսօրուան թիւերուն մէջ չեն խօսիր չինական գործերուն վրայ, բաց ի թերթէ մը որ բարեկամ է Չինացիներուն: Լրագրական այդ լռութիւնը վարանում կը պատճառէ Պ. Մաք Քինլիի որուն քաղաքականութիւնն է համակերպիլ հանրային կարծիքին: Ոչ ոք կը խորհի, բայց Նախագահը ինքզինքը պարտաւոր կը զգայ խորհելու: Այսօր սա շահեկան հեռագիրը հրատարակուեցաւ Թաքուէն ամերիկեան ծովակալէն.

«Զանազան ազգերու ցամաք հանած զինուորները Բէքինի հետ հաղորդակցութիւնները հաստատելու վրայ են: Ամերիկացիները միացան Քէմփ ծովակալին»:

—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը հեռագիրներ ստացաւ Բէքինի ամերիկեան դեսպանէն, բայց չհրատարակուեցան: Կը կարծուի թէ դեսպանը նորէն հրահանգ ուզած ըլլալով, արտաքին գործոց պաշտօնատունը պատասխաներ է անոր.—«Ինչ որ պէտք է ըրէք բարեկարգութիւնը պահպանելու համար, պաշտպանեցէ՛ք ամերիկեան կեանքերը ու ինչքերը, բայց մի՛ ըլլաք այն տեսակ բան որով թշնամական արարքի մը մէջ գըտնուինք հանդէպ Չինու անկախութեանը:»

—Յայտնի չէ թէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնարանին և Բէքինի ամերիկեան դեսպանին միջև ո՛րչափ թղթակցութիւններ կը կատարուին, բայց սա գիտցուած է որ երկու կողմն ալ իր իշխանութեան սահմանին մէջ մնալ կ'ուզէ:

Լոնտոն.—Բէքինէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի երեքշաբթի օրուան թուականով թէ կիրակիէն ի վեր Բէքինի փողոցներուն մէջ ճակատամարտեր տեղի կ'ունենան:

Պարիզ.—Ամերիկեան միսիոնարութեան կեդրոնը հեռագիր ստացաւ թէ Թունկ-Չէու-ի մէջ բնիկ 982 քրիստոնեաներ սպաննուած կամ ցիրուցան եղած են:

Լոնտոն.—Բէքինէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ Թունկ զօրավարը, որ ծանօթ է օտարներու դէմ իր ունեցած ատելութիւնովը, Չինու մայրաքաղաքը երթալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է Թուան իշխանին հետ, նորընտիր Նախագահ արտաքին գործոց Խորհուրդին:

Վիեննա.—Բոլիդիշէ Քորեսբոնտենց լրագիրը անձէ մը կ'իմանայ թէ Ճաբոն որ Չինու մէջ նոր գաղթավայրեր և հաստատութիւններ ստեղծելու փառասիրութիւնը կը տածէ, պիտի չկրնայ եւս կենալ մասնակցելէ ապստամբութիւնը զըսպելու գործին, քանի որ այդ շարժումը առաջ եկած է՝ չինական ցեղէն ամէն բանի դէմ սնուցուած կոյր ատելութենէ մը: Հետեւաբար Ճաբոն անպատճառ պիտի միանայ Տէրութեանց հաւաքական գործողութեան որուն միակ նպատակը պիտի ըլլայ Չինու մէջ օտարականներուն ապահովութիւնը վերահաստատել:

Վիեննա, 12 յունիս.—Տեղւոյս դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ խոստովանելով հանդերձ Չինու կացութեան ծանրութիւնը, կարծիք կը յայտնուի թէ տէրութեանց միջև անհամաձայնութեան մը երկիւղները արդարացի չեն: Առ այժմ կարելի կը նկատուի թէ Տէրութիւնները՝ անդամ մը որ խռովութիւնները զսպուին՝ իւրաքանչիւրը Չինէն նոր բաժին մը առնելու պիտի աշխատի, և այդ պարագային, Աւստրիա ալ առիթէն օգտուելու պիտի ջանայ Չինու մէջ տեղ մը ունենալու համար: Բէքինի աւստրիա-հունգարական դեսպան Պ. Ճիքան ֆոն Վալգլօրթ, որ երկու ամիս առաջ Բէքինէն մեկնած էր արձակուրդով, Աւստրիա հասաւ: Դեսպանը տեսակցութեան մը միջոցին սա յայտարարութիւնը ըրաւ.—«Կը հաւատամ թէ կացութիւնը շուտով պիտի բարւոքի, տէրութեանց ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ: Պոքսըրներու շարժումը Եւրոպացիներէն աւելի բնիկ քրիստոնեաներուն դէմ է. բայց տարածուելու հակամէտ կ'երեւայ:»

—Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ կ'ըսէ թէ Տէրութեանց համաձայնութիւնը ապահովիչ է ներկային ու ապագային համար: Ֆրեմտենպլաթ կը խոստովանի թէ Չինու մէջ Ռուսիոյ դերը գերակշիռ է, բայց պիտի չվնասէ Տէրութեանց համաձայնութեանը: Էքսթրապլաթ կը վախնայ թէ մի՛ գուցէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ հակառակութիւնը ծանր պատերազմ մը առաջ բերէ որ Եւրոպայի մէջ ալ տարածուի:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 14 յունիս.—Նաքանկասէյն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ Ճաբոնի կառավարութիւնը չորս մարտանաւ պիտի ղրկէ չինական ջուրերը՝ Թաքուի մօտ գտնուած նաւաբաժնին թիւը աւելցնելու համար:

—Բէքինէն կը հեռագրեն Թայմզի.—Անձնապահ զօրաբանակին զինուորները սպաննեցին Բէքինի ճաբոնական դեսպանատան քարտուղարը:

—Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ Չինու խնդրին համար կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ բոլոր տէրութեանց միջև:

—Տէյլի Մէյլ կ'իմանայ թէ ռուսական երկու հազար զինուորներ ցամաք ելած են Թաքու:

Եոքոհամա.—Ճաբոնական ուրիշ մարտանաւեր Թաքու ղրկուեցան: Այն պարագային երբ կացութիւնը չբարւոքի, ցամաքային զինուորներ ալ Չին պիտի ղրկուին:

—Ճաբոնական կառավարութիւնը խառն զօրագունդ մը Չին կը ղրկէ:

Թիէն-Ցին.—Միջազգային զինուորներու խումբը Լանկ-Ֆանկ կը գտնուի (Բէքինէն 40 մղոն հեռու) ուր առայժմ պիտի կենայ:

Բարիզ.—Բէքինի ամերիկեան, ռուսական ու ճաբոնական դեսպանները օգնութեան զինուոր կը խնդրեն իրենց կառավարութիւններէն: Ճաբոն հետեւակներու երկու զօրագունդ կը ղրկէ:

Պատերազմի լուրեր

Անձնատուութիւններ.—Օռանժի մէջ.—Սըր Ռըտվէրս Պըլըրի Հեռագիրը.—Սուազիլանտ.—Անգլիացի գերիներ.—Պոերներ.—Զանազան լուրեր.—Աֆրիքանտէրներ:

Լիխտենպուրկ, 11 յունիս.—Յոհաննէսպուրկի ոստիկաններէն 60 հոգի՝ մաքսիմ թնդանօթով մը՝ անձնատուր եղան Հէնթըր զօրավարին. ատոնց 15ը երդում ընելով արձակուեցան: Միւսները իբրեւ գերի Մէյֆքինկ ղրկուեցան:

Մազերու.—Ֆիքսպուրկի մէջ, այսօր, 1500 Պոէրներ անձնատուր եղան Պրապանթ զօրավարին: Պոէր դասալիք մը կ'ըսէ թէ Պէթլէհէմի մէջ եօթը հազար Պոէրներ կան, որոնք կը բաղկանան Օռանժցիներէ, Թրանսվալցիներէ և ապստամբներէ: Պ. Շթայն, անցեալ շաբթու, այցելեց Պէթլէհէմի շրջակայ մարտկոցները և հիմա Վրէտէ կը գտնուի: Ռոխս-Բրանցի վերջին ճակատամարտին մէջ Օլիվիէ պոէր հրամանատարը սպաննուեցաւ և Տըվիլէ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ:

Լոնտոն, 12 յունիս.—Սըր Ռըտվէրս Պըլըր Նէթալի բանակետղէն յունիս 11 թուականով կը հեռագրէ.

«Այսօր յարձակեցանք Ալմոնթս-Նէքի կիրճին վրայ: Այդ կիրճը քարտէսին մէջ նշանակուած չէ, բայց վերջինն է Զարլսթաունի դաշտին հասնելէ առաջ: Թըշնամին, բաւական բազմաթիւ, քանի մը թնդանօթներ ունէր: Ճակատամարտին մէջ ամէնէն կարեւոր դերը կատարեց Տորսէթի Բրդ վաշտը որ սուիններով յարձակեցաւ և գրաւեց թշնամին դիրքը. նաև հեծեալներու Գրդ կիսաբաժինը որ մեր աջ թեւին վրայ բուռն յարձակում մը կրեց Պոէրներէն: Իքիթինի լեռան մօտ առանք խորտ ու բորտ տեղ մը գըտուած են: Կը յուսամ թէ մեր կորուստը հարիւրէն վար է: Ամբողջ գործողութիւնը վարեց Հիլտեարտ զօրավարը որ շատ լաւ պատրաստութիւններ տեսած էր:»

Լուրէնսօ Մարքէզ, 11 յունիս.—Պոէրները խուսափած կ'երեւան այն լուրէն թէ անգլիական զօրախումբ մը կայ Սուազիլանտի մէջ: Պոէրները զինուոր ղրկեր են այդ զօրախումբին արգելք ըլլալու համար: Քոմաթի-Բորթի մէջ ամփոփուած է Պոէրներու փոքրաթիւ խումբ մը, բայց չի յուսացուիր որ շատ ընդդիմանայ եթէ յարձակում կրէ: Անգլիական 900 զինուորներ և 10 ենթասպայ Նուիթկէլտսխուֆի մէջ գերի բռնուած են. լաւ սնունդ կը ստանան. վիրաւորներ բաշխուած են անոնց: Բրէթորիայի մէջ ամերիկեան գործակալութեան մը ներկայացուցիչները՝ շատ հոգածու են անոնց նկատմամբ: Քրիւկէր նախագահը տակաւին Մաչատոտորբ կը գտնուի: Ասկէ կը հետեւցուի որ միշտ երկաթուղիի գիծին մօտ մնալ կ'ուզէ, ի հարկին դիւրաւ փախչելու համար: Բրէթորիայի գրաւումէն ի վեր Պոէրները բոլորովին վհատած են. եթէ Քրիւկէր նախագահին ու Պոթա զօրավարին ազդեցութիւնը չըլլար, մինչև հիմա շատոնց իրենց ագարակները վերադարձած էին խմբովին: Լիտէնպուրկի բնակիչները որոշած են բնաւ չպաշտպանել քաղաքը, եթէ հարկ ըլլայ:

Վէնթէրսդորբ, 10 յունիս.—Մաճոնի գնդապետին հեծելազօրքերու կիսաբաժինը երէկ հոս հասաւ և ճամբան շարունակեց դէպի Բոչէֆսթրում: Ճամբորդութիւնը շատ դժուար է, վասն զի ջուր չկայ. նաև Պոէրներու կողմէ ընդդիմութեան մը կը սպասուի Բոչէֆսթրումի մէջ: Այս օրերս մեծաքանակ պաշար առնուեցաւ Պոէրներուն ձեռքէն:

Բարէյուսոյ Գլուխ, 11 յունիս.—Գիշեր ատեն երկու անդամ փորձ եղաւ բանկցնելու Զէրմըրտ Ընկերութեան գրասենեակները:

—Բրէթորիայի մէջ անգլիական 3500 զինուորներ և 151 սպաներ ազատ արձակուեցան: Պոէրները իրենց հետ անգլիական 900 գերիներ միայն կըցած են տանիլ, վասն զի անգլիական զինուորներուն ժամանումը թող չէ տուած որ բոլոր գերիներն ալ իրենց հետ տանին:

Լուրէնսօ-Մարքէզ, 11 յունիս.—Լորտ Ռոպըրթսի յառաջապահ զօրագունդերը քիչ մնաց որ ձեռք անցընէին անգլիական գերիներ տանող կառախումբ մը: Յառաջապահները բուռն հրացանաձգութիւն մը կատարեցին կառախումբին վրայ, կարծելով որ Պոէրներ կան անոր մէջ: Մեծ վնաս մը չպատահեցաւ:

—Մաչատոտորբի մէջ Քրիւկէր Նախագահը պահակ գունդ մը ունի որ հազար Պոէրներէ կը բաղկանայ: Մաչատոտորբէն կարելի եղածին չափ շուտով պաշար կը տարուի Լիտէնպուրկ: Բորթուկալի իշխանութիւնները այսօր նորէն զինուոր ղրկեցին սահմանագլուխը:

Բարէյուսոյ Գլուխ.—Քրոնըլթաունէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով Լոնտոնի կամաւորներու հիւանդանոցին հրամանատարը Ռէնիւիթէր-Ռիվըրէն յունիս 8 թուականով հեռագիր մը ստացեր է թէ Ռուտէվալի մէջ, յունիս 7ին, Տէրպիշայրի 4րդ զօրագունդէն գնդապետ մը, տեղակալ մը ու 15 զինուոր սպաննուեր և դեր-գնդապետ մը, չորս սպայ և 72 զինուոր վիրաւորուեր են:

—Բարէյուսոյ Գլուխէն կը հեռագրեն յունիս 9 թուականով.—Նախարարաց Խորհուրդին երէկուան նիստին մէջ նախարարապետ Պ. Շրայնէր ծանոյց թէ Խորհրդարանին օրինագիծեր պիտի ներկայացնէ՝ ապստամբները պատժելու և կառավարութեան միջոցները հաստատելու այն արարքներուն համար որոնք կը գործուին զինուորական օրէնքը տիրած ատեն: Նախարարապետը երկար ճառ մը խօսելով իր պաշտօնակիցներուն աջակցութիւնը ուզեց: Նախարարներէն Պ. Պ. Մէրըիման, Սաուէր և Թէուաթէր սաստկապէս դէմ խօսեցան Պ. Շրայնէրի օրինագիծերուն, մանաւանդ այն կէտին համար որով կը պահանջէ որ ապստամբները մինչև հինգ տարի զրկուին իրենց քաղաքացիական իրաւունքներէն: Ուրիշ երկու նախարարներ ձայն տուին Պ. Շրայնէրի և առաջարկեցին մինչև յունիս 21 սպասել, որոշում մը տալէ առաջ: Նախարարապետը չընդունեց յետաձգումը և հրաժարելու սպառնալիք ըրաւ, եթէ յետաձգումը քուէարկուի: Նիստը այսօրուան յետաձգուեցաւ:

—Վերջին լուրի մը նայելով Նախարարաց գումարումէ մը ետքը Պ. Շրայնէր ծանոյց թէ որոշած է հրաժարիլ նախարարապետի պաշտօնէն:

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 14 յունիս.—Լորէնսօ-Մարքէզէն յունիս 13 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Էքսբրէսի.—Բրէթորիայի արեւելեան կողմը, Էրսթէ-Ֆապրիքէն և Տօնքըրհուքի մօտ, ճակատամարտեր կատարուեցան: Անգլիացիները ետ մղուեցան:

—Լորտ Ռոպըրթս յունիս 13 թուականով կը հեռագրէ Բրէթորիայէն.—Երէկուան ճակատամարտը, Պոթա զօրավարին հետ, ամբողջ օրը տեւեց: Թըշնամին գիշերը հեռացաւ զօրաւոր դիրքէ մը և դէպի արեւելք քաշուեցաւ: Մեր կորուստները շատ չեն:

Լէնկս Նէք.—Վաքըրսթրումի քաղաքը ու շրջակաները բոլորովին անձնատուր եղան: Սըր Ռըտվէրս Պըլըր Լէնկս-Նէք հասաւ:

Քեյփթաուն.—Բարէյուսոյ Գլուխին նախարարապետ Պ. Շրայնէր հրաժարեցաւ: Կառավարութիւնը ընդունեց հրաժարականը և Պ. Կորտոն Սփրուէթի յանձնեց նոր դահլիճին կազմութիւնը:

ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Բարիզի ճաբոնական դեսպանին յայտարարութիւնը —Խաղաղութիւնը Մայրագոյն Արեւելքի մէջ:

Վիէննական լրագրի մը թղթակիցը իր թերթին ղրկած է արդիւնքը տեսակցութեան մը զոր ունեցած է Բարիզի ճաբոնական դեսպան Պ. Քուրինոյի հետ: Ճաբոնի ներկայացուցիչը բաեր է նոյն թըղթակցին թէ Չինու շփոթութիւնները յետադիմականներու գործն է. թէ Ռուսները եթէ Թիէն-Ցինը գրաւեն, ծանր շփոթութիւններ առաջ պիտի գան, թէ Ճաբոն անտարբեր պիտի չկրնայ մնալ, և թէ նախարարապետ Եամակաթա զօրավարին հաւանական յաջորդ Իթօ մարքիզը, թէև խաղաղութեան կուսակից, պիտի չվարանի անմիջական բան մը ընելու շնորհիւ Օսաքայի նաւաբաժնին որ Շանկայէն չորս օր միայն հեռու է, եայլն:

Բարիզի թերթերը այս լուրին վրայ Ճաբոնի դեսպանին դիմեր են այդ խօսքերուն ստուգութիւնը հաստատելու համար: Պ. Քուրինօ արտօներ է զանոնք յայտարարելու:

Ա. Թէ արդարեւ ընդունած էր Վիէննական թերթի մը թղթակցին այցելութիւնը:

Բ. Թէ միայն ըսած էր անոր.—«Ճաբոնի քաղաքականութիւնը, Մայրագոյն Արեւելքի մէջ» էապէս խաղաղական է: Ճաբոն պիտի գործակցի այն ամէն տէրութեան որ անկեղծութեամբ և ուղղամտութեամբ աշխատի խաղաղութեան պահպանմանը:»

Գ. Թէ այդ մասին ո և է հրահանգ չէ ստացած իր կառավարութենէն և ոչ ալ յանձնարարութիւն մը՝ Պ. Տէլքասէի զեկոյց մը ընելու համար.

Դ. Թէ լաւ գիտէ իր երկրին հիմնական քաղաքական ու տնտեսական կացութիւնը՝ հաւաստելու համար թէ Ճաբոնի նկատմամբ ներելի միակ քաղաքականութիւնն է, արդի պարագաներուն մէջ, համաձայնութիւն և խաղաղութիւն:

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը երէկ կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանը կէս օրին հանդիսաւոր կերպով գնաց նոյն մզկիթը, ուր կատարեց ուրբաթի աղօթքը և յետոյ կայսերական պալատ վերադարձաւ: Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Աւստրիոյ ու Սերպիոյ դեսպանները, Գերմանիոյ, Պարսկաստանի ու Ամերիկայի դեսպանատանց գործակատարները, ֆրանսացի գրագէտ Բիէռ Լոթի և հարիւր յիսունէ աւելի հիւրեր: Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Պարոն ֆոն Քալիչէ պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան:»

ԽՏԻՎԻՆ ԱՄՈՒՍԻՆԸ.—Էլ-Մահրուսա զբօսանաւով երէկ առտու մայրաքաղաքս եկողը ոչ թէ Եգիպտոսի Խտիվ Աբպաս փաշան էր, այլ անոր ամուսինը: Էլ Մահրուսա Տոլմա-Պաղչէի առջեւ կեցաւ ու դրօշակներով զարդարուեցաւ: Վեհ Սուլթանին կողմէ Ներքինապետ Կանի աղա ու առաջին միւսահիպ Ճէվհէր աղա՝ կայսերական թիկնապահներու հետ՝ Էլ-Մահրուսա զբօսանաւը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Խտիվուհիին, որ խնդրեց կայս. այդ շնորհին համար իր երախտագիտութիւնները մատուցանել յոտս կայս. Գահոյից: Զբօսանաւը ճամբան շարունակելով գնաց կեցաւ Պուրունչէշմէի առջեւ և Խտիվուհին շոգեմակոյկով գնաց իր կեսրոջ ծովեզերեայ ապարանքը՝ Պէյլէք:

ՀԱՃԻ ՀԱՍԱՆ ՓԱՇԱ.—Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Պէշիքթաշի ոստիկանապետ Հաճի Հասան փաշա հիւանդ է, բարեհաճեցաւ սենեկապետ Բաղըլ պէյը ու հրացանակիր հազարապետ Խալիլ պէյը ղրկել անոր բնակարանը ու ողջախութիւնը հարցնել: Հաճի Հասան փաշա ապաքինած ըլլալով երէկ ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի արարողութեան: Վեհ. Սուլթանը իմանալով անոր ներկայութիւնը բարեհաճեցաւ կայս. մեծարանքներ շնորհել:

ՃԷՎԱՏ ՓԱՇԱ.—Դամասկոսէն կը գրեն թէ Ե. զօրաբանակին հրամանատար Ճէվատ փաշա Լիբանան փոխադրուելէն ի վեր բաւական բարւոքում կրած է: Բժիշկները կը շարունակեն դարմանները: Ճէվատ փաշայի գտնուած տեղը՝ հեռագրական կայան մը հաստատուած է:

ՊԻՐՈՒԹԻ կառավարական պաշտօնարանին դէմը՝ Թաղապետական պարտէզին մէջ՝ աղբիւր մը կը կառուցուի՝ իբրեւ յիշատակարան՝ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան քսանըհինգերորդ տարեդարձին:

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ երկսեռ որբանոցի մը բացումը պիտի կատարուի՝ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան 25րդ տարեդարձին օրը:

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան համար կատարուելիք հանգանակութեան նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուած է ելմտական նախարար Րէշատ պէյի նախագահութեամբ: Անդամները նախարարին կողմէ պիտի ընտրուին: Գիծին շինութեանը համար հանգանակութեան ամբողջացումէն պիտի չսպասուի. հիմակուընէ գործի սկսելու համար հարիւր հազար ոսկիի վարկ մը պիտի բացուի: Այդ դրամը որուն համար Մալիէի մէջ դասի սնտուկ մը պիտի հաստատուի, միայն իր նպատակին գործածուելու սահմանուած է: Հակառակ պարագային մէջ, անհաստող պաշտօնեաները դատաստանի պիտի ենթարկուին և եթէ իրենց արարքը հաս-

տատուի: պաշտօնանկ պիտի ըլլան,
դատապարտութեան համար, որ կամաւոր
միայն օսմ. երկիրներու իսլամներուն
մար սահմանափակուած չէ, հրահան
պատրաստելով լրագիրներուն մէջ պ
հրատարակուի: Իգտամ հրաւէր կը
դայ բոլոր իսլամներուն որ յօժար
փութեան մասնակցիլ այդ հանգանակու
թեան որ կրօնական մեծ նպատակի
իրագործմանը համար կը կատարուի:

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ
կուշաքթի օրը մայրաքաղաքս կը սպ
ուի:

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ
արձակուրդ խնդրած է ջերմուկները
թալու համար:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր վ
պիտի կարգուի Պ. Մօրիս Օգուանօ,
խանակ Պ. Ռամպէօի որ Ռէժիի ընդ
տնօրէն անուանուեցաւ:

ԲՐԷԹՈՐԻԱՅԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ.—Կ. Պո
այ անգլիական գաղթականութիւ
առջի օրը, Մօտայի մէջ պարահանդէս
առաւ Բրէթորիայի գրաւումը տօնե
համար: Ներկաներուն թիւը խիստ
է. պարերը տեւեցին մինչև կէս գի
րէն երեք ժամ ետքը:

ԱԹՆՈՐՈԶԻ մէջ յունիս 16|29ին
կատարուի օծումը Ս. Անտրէ ռուս եկե
ցիին որուն հիմնարկէքը քսանըհինգ
առաջ կատարեց Քոնսթանթին մեծ
սը: Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան
Զինովիէվ, հոս դառնալէն ետքը,
պանատան պաշտօնեաներուն հետ
Անտրէ պահականաւով Այնորոզ
երթայ օծման հանդէսին ներկայ
նալու:

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիներուն
գործման 1898ի հաշուեցոյցէն կ'ի
թէ գլխաւոր գիծին հասոյթը՝ իւրա
չիւր քիլօմէթրի համար եղած է
ֆր. նախորդ տարին 11,531 ֆր.
Ճաւելուածական գիծերուն հասոյթ
իւրաքանչիւր քիլօմէթրի համար՝
ֆր. նախորդ տարին 3,901 էր.
տիէ-Աստարազարի ճիւղը 61 օրուան
2,073 ֆր. արտադրած է: շահագործ
բոլոր գիծերուն ընդհանուր երկայն
թիւնն է 1,024 քիլօմէթր: Հասոյթին
զութիւնը կը վերագրուի զինուոր
փոխադրութեանց և արմտիքներու
ման պակսելուն: 1899ի ընդհանուր
հասոյթն է, 5,192,940 ֆր. 1898ի
8,401,968 ֆրանք: Տեղեկագրին մէջ
նշմարուած է նաև Հայդար Փաշայի
հանգիստին ու քարափին մենաշնորհ
Անատոլուի երկաթուղիին Ընկերութ
տրուած է: Ճաւակաձեւերուն վաճ
ման թուականէն մինչև երեք տար
խնամութիւնները աւարտած պիտի ըլ
Մենաշնորհը, որուն պայմանաժամը
լարի 1987ին, միաւորուի Ընկերութ
մը պիտի փոխանցուի. Բանկցութ
կը կատարուին այդ Ընկերութեան
մութեանը համար:

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Իզմիրի երեք հիւա
ները գրեթէ բժշկուած ըլլալով, առող
պահական վարչութիւնը տասը օրուա
քարանթինան քսանըչորս ժամի պիտի
ջեցնէ, եթէ մինչև յառաջիկայ երեքշ
թի նոր դէպք մը չպատահի:

—Առողջապահական վարչութիւնը կ
ստանայ Տոքթ. Զիյա էֆ. ի տեղեկ
գիրը, որ Տրապիզոն գացած է հոն
ղ-ւած հինգ տարեկան աղջկան վի
քննելու, որոշում մը պիտի տայ Տրա
զոնի ժամանումներուն նկատմամբ:

—Վիէննայի պաշտօնաթերթը անց
երեքշաբթի զեկոյց մը հրատարակեց
Եգիպտոսի նման, Այտընի նահանգին
լոր ապրանքներն ալ պիտի ընդունուին
Աւստրիոյ մէջ:

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Կայս. Իրատէ
հրամայեց որ Պոսնայէն եկած իսլամ գա
թականները Էնկիւրիի նահանգին մէջ
կաթուղիի գիծին երկու կողմերը գտ
ւած պարապ հողերուն վրայ բնակու
հաստատուին. նաև Զինուորական
Յանձնաժողովին անդամներէն զինուոր
կան սպայ մը և Սպարապետի Դիւան
ընտրուած սպայ մը Էնկիւրի երթան
մար հողեր որոշելու և հիմա հոն գտնուո
հարիւր վաթսուն գաղթականներուն բն
կութիւն հաստատել տալու համար:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին Ե. դաս
անին ուսանողները շաբաթը անգամ
Պոլսոյ ջրամբարները պիտի երթան մ
բոլոգնութեան գործնական փորձ
կատարելու համար:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱԿԱՑՈՅՑԸ.—Առև
տրական դաշնագիրներու մասին խորհ
դակցութիւն կատարող յանձնաժողովը
րոշեց մեծ տէրութեանց հետ նախապէ
պայմանագրուած մաքսային սակացոյց
միացնելով ընդհանուր սակացոյց մը պա
րաստել: Այդ որոշումը արտաքին գործ
Նախարարութեան կողմէ մատուցուեցաւ
Մեծ Եպարքոսին, որ հարկ եղած կ
մանը տուաւ մաքսային վերատեսչ
թեան:

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.—Մեծ Եպա
քոսը, կ'ըսէ Իգտամ, ծանոյց դատա
նախարարութեան որ Խարբերդի դատ
կան պաշտօնեաներուն դէմ եղած բողո
ներու մասին կատարեալ քննութիւն կ
տարուի: Դատական Նախարարութիւն
ալ հարկ եղածը գործադրելու վրայ է:

ԽԱՇՈՒԷԻ գինը եւրոպական հրապ
րակներուն վրայ երկու ֆր. բարձրացա

ՊՈԼՍՈՅ ապահովագրական Ընկերութ.
հաշուական ընդհանուր գործառնութիւ
ները քննելու պաշտօն ունեցող մասնա
ժողովը իր տեղեկագիրը մատոյց որ
պարունակէ Ընկերին հաշուական գո
ծառնութիւնները մինչև նիւթական 189

թուականը։ Ծանուցին թէ Անատոլին տնօրէնը ծրագիր մը մատուցած էր՝ զանազան միջոցներ առաջարկելով՝ անգանձելի առնելիքներու մասին որոնք արդիւնք են աւանդներու գինը լաւ չորոշուելուն։ Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողով մը նկատողութեան առած է այդ տեղեկագիրը և խորհրդակցութիւններ կը կատարէ՝ Անատոլը աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։

ԽՄԵԼՈՒ ՋՈՒՐ.—Բեադըրխանէի հովիտէն բերուելիք խմելու ջուրին խողովակներուն և ուրիշ պէտքերուն գնման համար կազմուած յանձնաժողովը Կ. Պոլսոյ վաճառականներուն և յանձնակատարներուն ծրագիրները քննելով, որոնց եւրոպական գործարաններուն կարծիք ալ առնել,

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.—Ջեռնհաս պաշտօնատունը, հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ Երկրագործական Պանքաներէն ելած փոխառութեանց մուրհակները՝ մինչեւ տասը հազար ղրուշ՝ զերծ պիտի մնան գաղթականներու գետեղման ծախքին համար հաստատուած դրոշմաթուղթերէն։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութենէն հրահանգ ուղղուեցաւ թէ ի՛նչ գործողութիւն կատարելու է այն օտար հպատակներուն նկատմամբ որ իրենց գործած մէկ յանցանքին համար բանտարկութեան կը դատապարտուին օսմ. դատարաններու կողմէ։

ՄԷՃԻՏ ՊԷՅ, Պիթլիսի նախորդ կուսակալը, որուն պաշտօն յանձնուած է գործադրել Տիւրգիներու բնակավայրին համար որոշուած բարենորոգումները, իր ճամբու ծախքը ստանալով մօտերս Դամասկոս պիտի ուղեւորի։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ միջեւ վերանորոգուելիք առեւտրական դաշնագրին համար երկու կողմէն համաձայնութիւն գոյացած է, որով դաշնագիրը քանի մը օրէն պիտի կնքուի վերջնական կերպով։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան դիմումին վրայ Հայտար Փաշայի անգլիական գերեզմանատունը պիտի փոխադրուին ոսկորները բրիտանական այն զինուորներուն որոնք Ղրիմի պատերազմին ատեն մեռած և Տարտանէլի ամրոցներուն մօտ հին գերեզմանատունը թաղուած են։

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ միքրոպաբանական աշխատանոցին տնօրէն կարգուած է Բ. զօրաբանակին զինուորական բժիշկներէն Հիւսէյին էֆ. որ Կ. Պոլսոյ միքրոպաբանական աշխատանոցին մէջ բաւական ատեն աշխատած է։ Հիւսէին էֆ. պէտք եղածին չափ [illegible] եայլն պիտի ունենայ իր տրամադրութեանը տակ։

ՇԵՎՔԻ ՊԷՅ, վճռաբեկ ատեանին առաջին նախագահը, քանի մը շաբաթէ ի վեր հիւանդ է։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ վերջերս մեռած Թամվաքիս անուն Յոյն մը երկու հազար ոսկի կտակեր է Յունաստանի նաւատորմին համար. նաեւ 5-6000 ոսկի Իզմիրի յունական բարենպատակ հաստատութեանց։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ 42 թիւ շոգենաւը ազատելու նախնական գործողութիւնները կը շարունակուին։ Շոգենաւին վարի յարկի քամարաններուն պատուհաններէն երկաթներ անցընելու գործը այսօր կ'աւարտի և միայն երկաթներուն ծայրը պարան ու շղթայ անցնելով վեր քաշելը կը մնայ. այդ գործն ալ Թէրսանէի շարժուն աւազանին միջոցաւ գիշեր ատեն պիտի կատարուի։

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱՅԷՆ օսմ. երկիրներու միւս մասերը տարեկան 25 միլիոն ֆր.ի ապրանք կը ղրկուի։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարափին ու նաւահանգիստին շինութեան աշխատութիւնները սկսած են։ Հայտար Փաշայի առջեւ հիմա ծովին յատակը կը փորուի։ Աշխատութիւնները Գատըգիւղի նաւամատոյցին մօտէն ալ պիտի սկսին, շուտով աւարտելու համար։

ԳԱՐԹԱԼԻ մէջ պահածոյ բանջարեղէններ հոյլն արտածելու համար նոր Ընկերութիւն մը կազմուած է։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն թէ այս տարի նահանգին ամէն կողմը հունձքերը գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։

—Գըրգքիլիսէի կողմերը երեւան ելած պուլկար աւազակներ՝ օսմ. զինուորներուն կողմէ հալածուելով՝ Արեւելեան Ռումէլի փախեր են։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ իրիկուն ժամ 11 ու կէսին Կէտիկ Փաշայի կողմը Փրանսական վարժարանին վերի յարկի սենեակէն հրդեհ ծագելով այդ յարկը ամբողջովին այրեցաւ։

—Երէկ առտու ժամ 8 ու կէսին Չէնկէլքէօյի մէջ տուն մը այրեցաւ որ Նորտ Տոյչէ Ընկերութեան ապահովագրուած էր։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Սամաթիոյ ջրհանկիրներէն Թոփիկ, առջի գիշերը հրդեհէ մը վերադարձին սրճարանի մը մէջ յոգնութիւն առած ատեն, յանկարծամահ եղաւ սիրտի կաթուածէ։

ԲԵՐԱՅԻ Եէնիչէհրի կողմը, երէկ առտու փոսի մը մէջէն գտնուեցաւ Թաթար Ապտուլլահ անուն մարդ մը որ գինով վիճակի մէջ հոն իյնալով մեռած էր։

ԲԵՐԱ ԲԷԼԷՍԻ ՄԷՋ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Բերա Բէլէսի մէջ գողութիւն մը պատահեցաւ հետեւեալ պարագաներուն մէջ.

—Օտարազգի մը որ սովորութիւն բռած է ամէն անգամ Կ. Պոլիս գալուն նոյն օթէլը իջեւանիլ, 500 ոսկի գողցուց։ Առջի իրիկունը ժամ 10 ու կէսին, դուրս ելլելէ առաջ, պայուսակի մը մէջ հինգ ոսկինոց պանքնոտներ դրած էր։ Գիշերուան ժամ երկուքը ու կէսին երբ օթէլ դարձաւ, տեսաւ թէ իր ննջասենեակին—ուրկէ սրահէ մը կը մտնուի—դուռը կղպուած է, մինչդեռ ինք դուրս ելած ատեն բաց թողած էր։ Պայուսակը բացաւ բան մը փնտռելու համար, սակայն տեսաւ թէ 500 ոսկինոց պանքնոտներու ծրարիկ մը անհետացած է, Օթէլին դարբինը կղպանքը քննելով ըսաւ թէ պայուսակը կեղծ բանալիով մը բացուած է, վասն զի կղպանքը քիչ մը աւրուած էր։ Օթէլին տնօրէնը իմանալով անմիջապէս ոստիկան մը բերել տուաւ որ քննութեան ձեռնարկեց, Սենեակին սպասաւորը Աթանաս որուն վրայ կասկածներ կան, ձեռբակալուեցաւ։ Հաստատուեցաւ թէ Աթանաս սենեակին կից սրահը կը գտնուէր այն միջոցին երբ օտարականը դրամները կը զետեղէր պայուսակին մէջ. ուստի սպասաւորը միայն կրնար գիտնալ թէ հոն դրամ պահուած է։ Ասկէ զատ Աթանասի սնտուկէն գուլպայի մը մէջ դրուած հարիւր քսան ոսկի գտնուեցաւ՝ ոսկեդրամով ու պանքնոտով։ Կարելի չէ եղած հասկցուիլ թէ ամիսը 60 ֆր. թոշակ ստացող սպասաւոր մը ի՛նչպէս կրնայ այդչափ դրամ ունենալ։ Մոնիթէօռ կ'ըսէ թէ այդ օտարազգին մէկ տարուան մէջ 17,000 ֆր. գողցուցած է։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՄԲՆԹԱՑԸ երէկ Մաքրիգիւղէն անցած պահուն քիչ մնաց որ սպասուհի մը տակը մնար, բայց շուտով ազատուեցաւ։

ԹԱՏՐՈՆ ՔՈՆՔՈՐՏԻԱ.—Այս գիշեր իտալական Օբէրայի խումբը պիտի ներկայացնէ Տօնիծէթթիի Ֆավօրիթան (La Favorita) մասնակցութեամբ օրիորդ Սանթօսի և Պ. Վանթուրէլլիի։

Բարիզի առաջնակարգ դեղագործներէն Պ. Շաւէն տեղեկացած ըլլալով թէ Ֆօսֆաթին անուամբ ապրանք մը կը ծախուի, պարտականութիւն կը զգայ ծանուցանել հասարակութեան և դեղագործներուն թէ, **ՖՕՍՖԱԹԻՆ** ինչպէս նաեւ **ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐ** անունները միմիայն իրեն սեփականութիւններն են և թէ իրմէ զատ ոչ ոք իրաւունք ունի այս անունները գործածելու։

Թէ **ՖՕՍՖԱԹԻՆ** և թէ **ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐ** անունները—որոնք Պ. Շաւէնի գործատան յատկանիշերն են—ու անոնց սեփականութեան իրաւունքը, ինչպէս ամէն երկրի նոյնպէս ալ օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ վաւերացուած ըլլալով, ամէն անոնք որ այս երկու անուններով իրենց ո և է ապրանքը ծախել կ'ուզեն, կեղծարար պիտի նկատուին ու ըստ այնմ դատ պիտի ենթարկուին։ 1—5

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գահիրէի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ.—«Վիճակիս առաջն. փոխ-տեղապահ հայրը, Քաղ. Ժողովին հետ համախորհուրդ, երեք շաբաթ առաջ նոր պաշտօնագիր մը ուղղած է Պատրիարքարան և անգամ մըն ալ շեշտած է Նորին Ամեն. Ս. Առաջնորդ Գեր. Տ. Յովսէփ Սրբազանը ժամ առաջ իր պաշտօնատեղին առաքելու անհրաժեշտութիւնը. տեղն է ըսել թէ հակառակ Պոլսոյ մամլոյն մէջ եղած ինչ ինչ հրատարակութեանց, հոս ազգային պաշտօնական շրջանակին մէջ միշտ այն համոզումը կը տիրէ թէ կատարուած ընտրութիւնը օրինաւոր է և հետեւաբար հաւատացած ենք թէ պիտի վաւերացնայ ազգային Պատրիարքարանէն, ուր ղրկուած է ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ՝ Ն. Գերապատուութեան պաշտօնին հաստատութեան կայսերական հրովարտակի և ուղեւորութեան ծախուց համար կարեւոր սովորական գումարը»։

—Եգիպտոսի Գաւառական Ժողովին հրաժարեալ երկու անդամներուն՝ Ջէնոբ պէյ Մէրհամէթճեանի և Յարութիւն պէյ Ստեփանեանի տեղ ընտրուեր են Գաբրիէլ էֆ. Միքայէլեան և Մկրտիչ էֆ. Անդրանիկեան։

—Ս. Պատրիարք Հայրը հեռագրաւ և շրջաբերականաւ բոլոր գաւառները հաղորդեց զինուորական տուրքերու մասին վերջին անգամ ելած բարձրագոյն հրամանը, զոր անցեալ օր հրատարակած էինք։ Ն. Սրբազնութիւնը յանձնարարած է առաջնորդներու և տեղապահներու որ, աջակցին տեղական կառավարութիւններու, որպէս զի շնորհուած տրոց տարեկան քանակութիւնը ճշդուի, և մեռնողները և հեռացողները ջնջելով նոր ցանկերը պատրաստուին։

—Բերայի ազգ. վարժարաններու Տնօրէն Մարկոս էֆ. Նաթանեան, շատ գովելի կարգադրութեամբ մը, Նախընթաց օր Էսաեան վարժարանի բարձրագոյն երեք կարգերէն 26 աշակերտուհիներ կայս. Թանգարան տարեր է, և ամբողջ երկու ժամ այլ և այլ հնագիտական առարկաներու, արձաններու և յիշատակարաններու վրայ փորձառական դասաւանդութիւն մը ըրեր է անոնց, հիմնուելով իր անձնական հմտութեան և Թանգարանին մասնաւոր ցուցակին վրայ։ Ինչպէս կը յիշուի, նախորդ տարուան մէջ ալ Նաթանեան էֆ. միեւնոյն նպատակով կայս. Թանգարան տարած էր դարձեալ բարձրագոյն կարգերուն պատկանող ուսանողուհիներ և ուսանողներ։ Նաթանեան էֆ.ի այս կարգադրութիւնը որչա՛փ գովելի է, այնչափ ալ օրինակելի պէտք է ըլլայ Պոլսոյ վարժարաններու տնօրէններուն համար։ Կայս. Թանգարան կատարուած այցելութիւն մը,—անշուշտ հմուտ ուսուցչի մը առաջնորդութեամբ—լաւագոյն եղանակն է պատմութեան դասը սորվեցնելու աշակերտներուն՝ որոնք այդպէսով առիթը պիտի ունենան աչքով տեսնելու բոլոր այն առարկաները, յիշատակարանները, տապանները, արձանները և դեռ ուրիշ հազարումէկ բաներ՝ որոնց մասին դասագիրքը չոր տեղեկութիւններ միայն կը պարունակէ։ Քանի մը օրէն՝ Նաթանեան էֆ. բարձրագոյն կարգերու աշակերտներն ալ պիտի տանի կայս. Թանգարան, ինչպէս նախորդ տարի ըրած էր։

—Վերջին անգամ Պատրիարքարանէն Վան ղրկուած նպաստի գումարով կաթոլիկներու համար սերմնցու և ուտեստի ցորեն գնուած է։ Ամիսէ մը ի վեր ցորենի գինը օրէ օր բարձրանալ սկսած է, այնպէս որ հիմա տեղական չափը 90-100 ղրշ.ի կը ծախուի։ Վերջին օրերս տեղական կառավարութիւնը նկատելով աղքատ դասուն տագնապը, գտնուած ցորենի ամբարները կնքեր է, որոշելով որ անոնց կէսը քաղաքապետութեան ծախուին՝ չափը 60 ղրշ.ի հաշուով, որպէս զի անոնցմով հայ հայթայթէ տեղւոյն վկայեալ աղքատներուն, օխան 60 փարայի հաշուով։ Իսկ մնացած մասը տէրերուն յատկացուած է որ իրենց ուզած գինով ծախեն։ Մայիսի սկիզբէն ի վեր, Վանեցիները անձրեւի առատութիւն մը կը վայելեն։ Ժողովուրդը առջի երաշտէն տրտնջական տագնապի մատնուած է թէպէտ, բայց պահ մը կը մոռնայ զայն, յոյսը հունձքերու առատութեան վրայ դրած։ Ցորենի նուազութեան հակառակ, բանջարեղէններու և մասնաւորապէս տառեխ ձկան առատութիւն մը կայ եղեր։ Անցեալ տարիներ այս ձուկերուն 100ը 5-7 ղրշ.ի կը ծախուէր. իսկ այս տարի 40-50 փարայի, Տառեխը հացին պակասը զգալի կերպով կը լեցնէ կ'ըսեն։ Դաշտերն ալ ամէն սեռ և տեսակի անձեր՝ բանջար, արմատներ և սունկ կը հաւաքեն եղեր, որոնցմով իրենց հացի պակասը կը լեցնեն, ուտելով կամ քաղաք ծախելու տանելով։

—Գոհութեամբ կ'իմանանք որ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը յարատեւելով իր օգտակար և խնամոտ հոգածութիւնը, այս անգամ ալ հարկ եղած ճարտարապետական քննութիւնները կատարել տուեր է և մօտ օրէն կը սկսի շինել տալ երկու ընդարձակ հովանիներ մէկը արանց և միւսը կանանց յիմարանոցի պարտէզներուն մէջ։ Նոյնպէս, ուրիշ օգտակար նորութիւն մըն ալ,—մէկ քանի վերելակներ (ascenceur) շինուելու վրայ են դիւրացնելու համար «կերակրոց» բաշխումը։ Միւս կողմէ, Տօքթ. Տաղաւարեան էֆ. ալ, երկար և լուրջ տքնութիւններով պատրաստեր է ընդհանուր կանոնագրութիւն մը Ազգ. Հիւանդանոցին համար, 313 յօդուածներով, ստուար ու պիտանի գործ — որ կը պակսէր դեռ 60 տարիէ ի վեր հաստատուած Ազգին Տան համար — և որ ի մօտոյ հրատարակութեան պիտի տրուի։

—Տարտանէլի Հայուհիները՝ նկատելով որ տեղւոյն ազգ. գերեզմանատունը շատ ողորմելի վիճակ մը ունի, կ'որոշեն 10-20-40 փարա նուիրատուութիւններով դրամ հաւաքել և նոյն գերեզմանատունը ամփոփել։ Այս կերպով կը յաջողին գոյացնել 8000 ղրուշի գումար մը՝ որով գերեզմանատան պատերը պիտի շինուին։ Իրան վրայ՝ տեղւոյն կիներուն այս գովելի ընթացքը պիտի յաւերժացուի եղեր մասնաւոր արձանագրութեամբ մը։

—Թիֆլիսի մեր թղթակիցը հետեւեալ լուրերը կը հաղորդէ մեզ.—«Հրատարակչական Ընկերութիւնը հրատարակեց 1899 տարուան տեղեկագիրը՝ ուրկէ հետեւեալ հետաքրքրական տեղեկութիւնները կը քաղենք. այդ տարուան մէջ Ընկերութիւնը ունեցեր է 493 անդամ՝ որոնցմէ 32ը «մշտական» և 461ը «իսկական»։ Հրատարակուած գիրքերուն թիւն է 20՝ որոնցմէ 13ը թարգմանուած և 7ը ինքնագիր։ Այդ գիրքերէն 4 պատկերազարդ մանկական հատորներ տպուած են Աւետիք Փօղոսեանի նուիրած գումարով։ Խմբագրական մասնաժողովը քններ է 102 «աշխատասիրութիւններ»՝ որոնցմէ 84ին համար արդէն իսկ որոշում տրուած է. անոնցմէ 33ը հրատարակութեան յարմար դատուած են։ Ընկերութիւնը՝ գիրքերու տպագրութեան և ուրիշ ծախքերու համար 1899ին ծախսեր է 6,631 րուպլի և 9 կոպէկ։ Ներկայ 1900ին համար նախահաշիւ մը կազմուած է 7777 րուպլի և 62 կոպէկի։ Ընկերութիւնը՝ իր 20 տարուան գոյութեան շրջանին մէջ հրատարակեր է 171 գիրք. միջին հաշուով իւրաքանչիւր տարուան կ'իյնայ 8ուկէս գիրք։ Եթէ երբեք այդ շրջանը տասնամեակներու բաժնելու ըլլանք, պիտի տեսնենք որ առաջին տասնամեակին, 1880-1889, Ընկերութիւնը հրատարակեր է 25՝ կամ միջին հաշուով տարեկան 2ուկէս գիրք, իսկ երկրորդ տասնամեակին՝ 1890-1899 ընդամէնը 146՝ կամ միջին հաշուով տարեկան 14ուկէս գիրք։

«—Պարսկական Բուշտ քաղքին մէջ կազմուեր է բարեգործական ընկերութիւն մը՝ «Բուշտի Հայուհեաց Բարեգործական Ընկերութիւն» անունով։ Այս Ընկերութեան նպատակն է նպաստել հայ իգական սեռի կրթութեան, Բուշտի մէջ կար ու ձեւի արհեստանոց բանալ՝ նորատի տիկիններու և հասակին առած օրիորդներու կար ու ձեւ և այլեւայլ կանացի արհեստագործութիւններ սորվեցնելու համար։ Բանալ Մանկապարտէզ՝ և հմուտ մանկապարտիզպանուհիներու միջոցով հոգալ մանուկներու սկզբնական դաստիարակութիւնը և պատրաստել զանոնք երկրորդական վարժարան մը մտնելու։ Կը յուսացուի որ ընդունելութիւն գտնէ Բուշտի Հայուհիներուն այս ձեռնարկը մանաւանդ հիմա՛ ուր Պարսկաստանի ընդհանուր հայ գաղթականութեան քով այնքան գովելի եռանդ մը կը տեսնուի դէպի կրթական գործը։

«Մայիս 8ին՝ տեղւոյս Նահանգական դատարանը քննեց այն խնդիրը՝ որ ծագած էր Ախալցխայի եկեղեցական կալուածներու հոգաբարձութեան և կրթական վարչութեան միջեւ՝ Ախալցխայի եկեղեցական կալուածներուն գրաւման համար։ Կալուածներու ամբողջ տարածութիւնն է 19,000 դեսիատին, 5 գիւղ՝ 400,000 րուպլի արժէքով։ Եկեղեցական կալուածներու դատը կը պաշտպանէր Պ. Ս. Մելիք-Ադամեան, իսկ կրթական վարչութեան կը փոխանորդէր ժողովրդական դպրոցներու տեսուչ Պ. Պերեվօզնիկով։ Դատարանը վճիռը արձակեց ի նպաստ Ախալցխայի Հոգաբարձութեան։

—Հայ. Եկեղեցւոյ դէմ վերջերս բողոքականի մը կողմէ հրատարակուած տետրակ մը ղրկուած էր Կիւրինի Ցեսու քահանային կողմէ Պատրիարքարան, և այդ տետրակին քննութիւնը Կրօն. Ժողովոյ կողմէ յանձնուած էր Ատենապետ Սրբազանին։ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ տեղեկութիւններ հաղորդելով այդ տետրակին պարունակութեան վրայ և իր տեսութիւնները պարզելով, Ժողովը յետ խորհրդակցութեան որոշեր է անկարեւոր համարել այդ տետրակը, որովհետեւ հրատարակութիւնը մասնաւոր մարմնոյ մը գործը չէ, այլ անհատի մը կողմէ հրապարակ հանուած, զուրկ ամէն պաշտօնական հանգամանքէ, և կը խօսի բողոքականութեան վրայ այնպիսի առարկութիւններով, որոնց պատասխանուած է արդէն շատ անգամներ Եկեղեցւոյ Հայրերէն։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանը տեղւոյն հին գերեզմանատան խնդրոյ մը համար դատ բացած էր Յունաց դէմ, որոնք կ'ըսէին թէ իրենց կը վերաբերի նոյն գերեզմանատունը։ Առաջնորդարանի փաստաբան Մանիասիզատէ Րէֆիք պէյ Նիկոմիդիա երթալով դատարանին ներկայացեր է, ինչպէս նաեւ Յոյներու փաստաբանը. բայց Տէֆթէրխանէի փաստաբանը Նիկոմիդիա չգտնուելուն՝ դատավարութիւնը յառաջիկայ երեքշաբթի օրուան թողուեր է։ Տէֆթէրխանէի վարչութիւնը կը պնդէ թէ՝ նոյն գետինը «արազիի խալիյէ»ի կարգէն է։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Մեծ. Տօքթ. Կարապետ էֆ. Մութաֆեան ընդ. Ազն. Օր. Փայլիկ Կ. Կիւլպէնկեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.
—Մարտիկ էֆ. Սարրաֆեան 108 ղրուշ, Մարտիրոս էֆ. Ղազիկեան 100 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱԶԴ

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ վագըֆէն Բերա, Սամալը Մէսճիտ թաղ, Պօն Մարշէի վերի կողմը Սագա Չըգմազ փողոցին մէջ թիւ 5 փայտաշէն տունը, որ 66 կանգուն հողի վրայ շինուած է, երկու կողմը փողոց, և կը պարունակէ 5 սենեակ, 1 չիրվան, խոհանոց մը, ջրամբար և հոր մը, վագըֆին տիրոյ կողմէ աճուրդով ծախու հանուած է։ Գնել փափաքողները պարտին Թուականէս մինչեւ մէկ ամիս ներկայանալ յիշեալ եկեղեցւոյ Խնամակալութեան ամէն առտու ժամը 1էն մինչեւ 4։

2 Յունիս 1900 ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Ղալաթիա 615 1—6

ԼՈՅՍ Շաբաթաթերթի 48րդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ.—Տարեկան 50 վեցամս. 25 և հատը 1 ղրշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տասնըհինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ և Մանկաբարձ իր յաջողութեամբը գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպա յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ **ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ՊԱՐԻԶԻ ԵՒ ՎԻԷՆՆԱՅԻ** հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբուժներուն կատարած գործողութիւններուն որուն հետեւելով՝ ուսումնասիրած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարանները, և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը՝ **ԻԶՄԻՐ**։ Ուստի պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները. կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ և է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած և խախտած (բրբf, չքբf) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով։ Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել **ԿԱՆԱՆՑ** ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերովը։

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց **ԱԿԱՆՋԻ ԲԹԻ** և **ԿՈԿՈՐԴԻ** հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

486 39—100

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 15 յունիս.—Վերջին լուրերու նայելով չինացի զօրավարները իրենց զինուորները կը համախմբեն Թիէնքթայի մէջ։

—Նիէ զօրավարը ատրճանագնդակ եղաւ։

—Եւրոպական զինուորները Թիէնծինի մէջ կը համախմբուին։

—Չինացիները կը սպառնան յարձակիլ Բէքինի դեսպանատուններուն վրայ։ Խռովութիւնները մինչեւ Եանկ-Չէ-Քիանկ տարածուեցան։ Բէքինի պարիսպներուն տակ ճակատամարտ մը անխուսափելի է։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր կը մղէ Պոէրները, Ռէնոսթէր-Ռիվըրի հիւսիսային կողմը։

—Այսօր ալ Աֆրիքանտէրներու համաժողով մը պիտի գումարուի։ Պ. Շրայնէր չուզեր իր հաւանութիւնը տալ նոր դաշնիքին։

—Նաթալէն եկած տասը հազար Պոէրներ կը սպառնան Լորտ Ռոպէրթսի աջ թեւին։

—Սըր Ռըտվէրս Պըլըր պատերազմական նախարարութեան կը հեռագրէ թէ տասը օրէ ի վեր իր զօրաբանակին կրած կորուստն է 160 մեռեալ ու վիրաւոր, և թէ Պոէրներուն կորուստը ատոր կրկինն է։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Երես. Ժողովին մէջ հարցապնդում եղաւ յունիս 2ին Շալոն-Սիւռ-Սաոնի մէջ պատահած շփոթութիւններուն համար։ Կարճ վիճաբանութենէ մը ետքը Ժողովը 46 քուէի մեծամասնութեամբ ընդունեց կառավարութեան յայտարարութիւնները։

ՔՈԼՈՄՊԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.—Քոլոմպիայի ապստամբները գրաւեր են Բանաման և կը շարունակեն իրենց յառաջխաղացութիւնը դէպ ի Պակոթա։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ

ԲԱՐԻԶ.—Տանիմարքայի Վալտէմար իշխանը ու իշխանուհին յուլիսին Բարիզ պիտի գան, Արուեստահանդէսը այցելելու։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	39
Ամէնէն բարձր գին	»	25	01 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	38
Ռումէլի Երկթ. զոգ.	Ֆր.	113	62
Ամէնէն բարձր գին	»	114	50
Ամէնէն վար գին	»	113	25

ԲԱՑՈՒՄ 3 Յունիս

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	37 1/2
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	113	25
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕթՕմ.		2	34
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	62 1/2
» ժուիսանս		210	—
» պարտամ.		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		468	—
Թրանսվալ		81	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	83
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	66
Ի Վիէննա չէք	Ֆիոր.	22	10

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Պօլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէթալիք	»	96	10
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	[illegible]	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Յունիս

Անգլիական Քօնսոլիտէ		101	69
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		—	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.		22	81
Օսմանեան Պանքա		12	50
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	—
» Մօնօբօլ		45	50
Պուլկարական 1888		83	83
Էճիպսիէն իւնիֆիէ		—	—
Տօմէնիալ		101	25
Թրանսվալ		8	25
Այտըն երկաթուղի		49	50
Փոխառութ. ՆՆ		25	350

ԲԱՐԻԶ, 15 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	27
» » 3 1/2 %		102	—
Օսմ. Քօնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	20
) զոց.	»	23	20
» » » Բ.	»	—	—
« « « Գ.	»	26	59
Օսմ. կայս. Պանքա	Ֆր.	563	—
Օսմանիէ	»	425	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	115	25
Օսմ. մաքսատուն	»	515	25
Օսմ. Ռէժի	»	314	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		481	—
Քրէտի Լիօնէ		1059	—
Իտալական Ռանթ	»	95	10
Սպանիական արտաքին	»	72	30
Էճիպսիէն իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	82	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Ֆրէմազէնջ	»	03	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 15 Յունիս

Օսմ. Քօնս. սէրի Դ.		22	90
Ռումէլիի երկաթուղի		112	—

ՊԷՐԼԻՆ, 15 Յունիս

Ռուպլը	»	216	25
Ռումէլիի երկաթուղի	»	112	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	275

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու.—Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հաճօբուլօ խան, Նարաշէն վերնայարկի անկիւնը, Թիւ 33

Այս վաճառատան տէրն և հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, շատ տարիներ այս արհեստով զբաղած, ուրիշներու հետ ընկերութեամբ հագուստի վաճառանոցներ կազմակերպած, իր փորձառութեան և ուղղամտութեան շնորհիւ, յաճախորդաց վստահութիւնն ու համակրութիւնը գրաւած ըլլալով, այս ձեռնարկով ալ յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ։

Առաջին կարգի վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է վաճառանոցին մէջ.—Ի վաճառ հանուած բոլոր հագուստները, ամբողջապէս Ճոր կարուած, վերջին նորաձեւութեան անթերի նմուշներ են, խարդախ կերպասներ երբեք չեն գործածուիր. իսկ գիներու մասին մրցման գաղափար մը այն տաեն կարելի է ունենալ, երբ ապրանաց վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէ մարդ։

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւնը.

—Մեր ամառուան հագուստը Հաճի Շահին վաճառանոցէն առնենք։

—Բայց այդ վաճառանոցը խանին մէջտեղէն, երկար սանդուխով կ'ելլուի. ո՞վ պիտի յոգնի մինչեւ հոն։

—Կ'ելլենք, հոգ չէ, վաճառանոցին տէրը իր արհեստին մէջ շատ կարող ու փորձառու մէկն է. մեր ճաշակին համեմատ շիք և նորաձեւ հագուստներ ամէն տեղէ աւելի հոն պիտի գտնենք. եթէ ուզենք յատկապէս ձեւել կուտանք. գիներն այնքան աժան են որ կարծես թէ գոնէ քաշուելու մօդով, ունեցած ապրանքները ձեռքէ հանելու կ'աշխատի։ 140 ղր.ի բալթօներ հոնտեղ 90ղր.ի կը ծախուին։

—Ի՞նչպէս կը շահի ուրեմն

—Կը շահի որովհետեւ—Ա. Ընկեր չունի որ շահածը բաժնէ։ Բ. Անձնական ծախքն այնքան չափաւոր է որ ապրանքին գինը բարձրացնելու չի հարկադրուիր։ Գ. Զինքը ճանչցող և իրեն համակրող շատ յաճախորդ ունի, ամէն մէկէն քիչ քիչ կը շահի բայց գումարը մեծ կ'ըլլայ։ Դ. Բաղդատմամբ ուրիշներու, վաճառատան վարձքը և ծախքը խիստ անշան են։ Ե. Քիչով գոհ սրտով կ'ըսէ. «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»։

Վաճառատունը կիրակի օրերը բաց է—Վեր.ին գին—Մէկ թիւը 2 ղրշ.— Նորոգութեան աշխատութիւններ [illegible] 598

ՏՈՔԹ. ՆԻՒՎՎԱՊ ԱԼԻ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆՑԻ ԱԿՆԱԲՈՅԺ

Հնդկաստանցի նշանաւոր ակնաբոյժ Նիւվվապ Ալի խան, որ երկար ատենէ ի վեր ակնաբուժութեան արհեստը կատարեալ ճարտարութեամբ ի գործ դրած է օտար երկիրներու և մանաւանդ կայսերական նահանգներու մէջ, և ամէն տեսակ հինցած և նոր աչքի հիւանդութիւնները դարմանած է կատարեալ յաջողութեամբ, այս անգամ Հնդկաստանէն վերադարձած ըլլալով Բերա, Թէքքէ Ծառուխի 63ը թիւ տանը մէջ հաստատուած է, Ամէն առտու ժամը երկուքէն մինչեւ ինը հիւանդներ կ'ընդունի, նմանապէս Չորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը երկուքէն մինչեւ ինը ձրիաբար կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ 580 29—30

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Օսմ. Պանքայի բաժնեթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ՝ կանոնագրին Իթ. յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու ընդհ. ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ յունիս 27ի (Ն. Ե.) չորեքշաբթի օրը, կէսօրէն վերջը ժամը մէկին, Լոնտոնի Օլտ Պրոտ փողոցին Վինչէսթըր Հաուզի մէջ, լսելու համար Վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը, ընդունելու 1899 դեկտեմբեր 31ին վերջացող տարեշրջանին հաշիւները, տուրելիք շահաբաժինը որոշելու և նոր Վարչական Խորհուրդ կազմելու համար։

Կանոնագրին Իէ. յօդուածին համաձայն առնուազն 30ական բաժնեթուղթ ունեցողները իրաւունք ունին մասնակցելու ընդհ. ժողովին, բայց պարտին իրենց բաժնեթուղթերը ի պահ թողուլ Օսմ. Պանքային Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին կամ մասնաճիւղերուն մէջ, ժողովին գումարման թուականէն 10 օր առաջ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլիս, 6 յունիս 1900 4—6

ԱԶԴ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան

Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիօրիթէի պարտաթուղթերը ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, այն կտրօնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 8 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1894 Սեպտ. 1/13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31/13 սեպտ. չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան։

* * *

Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանրային Պարտուց թուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1880 դեկտ. 8/20ի կայս. հրովարտակին Ե. յօդուածին Ե. հատուածին համաձայն, այն կտրօնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար թիւ 22 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1894 սեպտ. 1)13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31)13 սեպտեմբեր չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան, Ընդհ. Տնօրէնութիւն

19)1 Յունիս 1900
Կ. Պոլիս 7—13

ՄՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առաւաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Մ. Բ. ԼԷՕՆԱՐ, ընդհանուր գործակալ, Սուլթանհամամ (?) Սուվաճըօղլու խան, Կամուրջին մօտ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՏԻՒԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզառի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադը ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթիւք տղոց ոսկորները կը շինէ ու կը զօրացնէ. ոյժ կուտայ թոյլ և ծիւրային տղոց։

Ցզի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վախեր և առելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆադը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ատամնահիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ԳԼԽԱՑԱՒԻՆԵՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ.

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Ծախու. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց թիւ 8 և դեղարանները A.

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն
ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, ևլն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։
Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ թարիֆա մը անձնասպանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ. Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները ետ տրուելով կամ առանց ետ տրուելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ։
Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սերբիա)։
Ժ. Պ. ՔԱՍԱՐԷԹԹՕ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գոֆֆէքեան խան, թիւ 6 9
Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սաաքըզէ խան, Պահճէ Գաբու։
Ընկերութեան դրամատունն է
ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ 599

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ [illegible] կը լեցնեն. [illegible]

Նորահնար եղանակաւ, ոսկիէ, ճենապակիէ, և [illegible] ակռաներ կը պատրաստեն, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին [illegible]

Ե. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, [illegible]

[illegible].—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ԶՈՒՆԻՆԻՔ 11 197

ԱՐԵՒԵԼՈՐՈՒԹԵՆԷ ՋՈՒՐԿ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թէթեւ կերպով պաղ առնելով, կամ խիստ պաղ ըմպելի մը խմելով և կամ քրտնած մարմնով հովին դէմ կենալով և դեռ այս կարգի շատ մը աննշան պատճառներով մարդս շատ անգամ հարբուխի ենթարկուելով կը սկսի հազալ ու տառապիլ։ Եւ եթէ ենթակային կազմուածքը ընդունակութիւն ունի, հազերը կամաց կամաց կը տեղաւորուին։ Առողջութեան յարգը գիտցող մարդը անհաւասիկ այս թեթեւ կարծուած պարագաներուն մէջ է որ, պէտք է փութայ անձը պաշտպանել վտանգաւոր հետեւանքներէ. որովհետեւ ծանօթ ճշմարտութիւն մըն է որ հարբուխն ու հազը երբ երկար ժամանակ անխնամ ձգուին, վտանգաւոր հետեւանքներ կ'ունենան և մինչեւ իսկ թոքախտ կրնան պատճառել։ ՔՕՆԷՅԻ ՔԱՊՍԻՒԼՆԵՐԸ հրաշալի ազդեցութեամբ կը բուժեն շնչառական գործարաններու յատուկ հիւանդութիւնները, հազը, հարբուխը, կրծոտապը, դժուարաշնչութիւնը, պրօնշիթը, թոքի բորբոքումը և բոլոր այս կարգի հիւանդութիւնները։ ՔՕՆԷՅԻ ՔԱՊՍԻՒԼՆԵՐԸ կը ծախուին մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 40—60

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ
ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻԺՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չըլլալը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խժլտան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ըլլալ։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍՔԻՔԻ ՍԻԿԱՌԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կը բուժեն, կուրծքի իժուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍՔԻՔ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 497 32—52

ՏՈՔԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բերա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ռ. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբաս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շոգենաւուց երթեւեկութիւնք
Կ. 6 19 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դ. 7 20 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճամբորդելով Աղեքսանդրիա, Փորթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիպր)։
Ե. 8 21 Օտէսա ժամը 6ին միջօրէէն առաջ
Ե. 8 21 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 9,22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 523

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
[illegible] Լիվերբ- և [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ումբրիա	7718	[illegible]	4561
Էդրուրիա	7718	[illegible]	2574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7363	[illegible]	2391
Փավոնիա	5587	[illegible]	2164
Սէֆալոնիա	5517	[illegible]	2241
Գալլիա	4809	[illegible]	2144
Սկիթիա	4557	[illegible]	1891
[illegible]	3148	Մարոգգօ	1855
[illegible]	1876	[illegible]	1295
[illegible]	1814	[illegible]	1293
[illegible]	1845		

Շէրպուրկ շոգենաւը, Նաւապետ Քարփինէս, ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն հոս հասաւ։
Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 25

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՐԻՍԹՕՖԼԸ
ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889ի
ԵՐԿՈՒ
ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ
Եւ Գրիսթօֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւններն են յաճախորդին համար։

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂԷ
Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու մրցման, զոր կարելի չէ մեզի դէմ մղել առանց վար տեսակ ապրանքներու, մենք ամէն ատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և սա սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքը եղած է
Լաւագոյն ապրանք, կարելի եղածին չափ աժան
Յաճախորդին միտքը չշփոթելու համար, պահած ենք նոյնպէս «Բէւալի Մի-Բի-ն», այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր արհեստին քառասնամեայ փորձառութեամբ։
Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն, հոս կցեալ գործարանի նշանը և Գրիսթօֆլը անունն է, ամբողջովին գրուած։
Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Պօոթօլի եղբարք, Պօն Մարշէ 354. Բերայի չիտակ ճամբան, ուր յաճախորդները կատարելապէս ապահով են, ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ, թէ ոչ և է վարնոց նիւթ չի ծախուիր իրենց, իբր ապրանք մեր վաճառատան։ 530 ԳՐԻՍԹՕՖԼԸ և ԸՆԿ.

ՆԻՒՈՒ ՀՈՄ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն
ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ
Թուրքիոյ համար միակ Ներկայացուցիչ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ
Կեդրոնատեղին, Սիրքէճի, Քէօբրիւլի խան, Թիւ 3
Մասնաճիւղ, Ղալաթիա, Պէօյիւք Միլլէթ խան, 33
Դնողներու համար վճարման եւ ամէն տեսակ դիւրութիւններ 575
NEW HOME

Saxlehner, Bu
HUNYADI JÁNOS
BUDAI
KESERŰVIZ FORRÁS
Andreas Saxlehner Budapest

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	1062	[illegible]	1487	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	126
[illegible]	3307	[illegible]	2906	[illegible]	1895	[illegible]	2273	[illegible]	1112
[illegible]	1541	[illegible]	825	[illegible]	775	[illegible]	3709	[illegible]	1785
[illegible]	2877	[illegible]	4511	[illegible]	1581	[illegible]	3557	[illegible]	1193
[illegible]	1832	[illegible]	931	[illegible]	2720	[illegible]	1067	[illegible]	1200
[illegible]	1364	[illegible]	2332	[illegible]	3600	[illegible]	1785	[illegible]	1338
[illegible]	1076	[illegible]	1714	[illegible]	593	[illegible]	3413	[illegible]	1548
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	3554	[illegible]	1083	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4681	[illegible]	3454	[illegible]	5540	[illegible]	4400	[illegible]	1470
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1080	[illegible]	4036	[illegible]	457
[illegible]	1337	[illegible]	1481	[illegible]	1062	[illegible]	1535	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1314	[illegible]	854	[illegible]	3307	[illegible]	1687	[illegible]	1314
[illegible]	1094	[illegible]	1825	[illegible]	1700	[illegible]	540	[illegible]	1385
[illegible]	2729	[illegible]	348	[illegible]	1082	[illegible]	2281	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1834	[illegible]	4532	[illegible]	2272	[illegible]	1585	[illegible]	1357
[illegible]	3697	[illegible]	4066	[illegible]	1643	[illegible]	1613	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4235	[illegible]	1348	[illegible]	2191	[illegible]	1739		

Հօրաշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտէսա ուղղուորած է։
Քլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 9ին և 24ին հոս կը սպասուի։
Իսկօ շոգենաւը, Նաւապետ Եէյց, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 20ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք
Վիքթորիան	10500	[illegible]
Արմէնիան	10500	[illegible]
[illegible]	10500	[illegible]
[illegible]	9000	[illegible]
Ֆիլատէլֆիան	9000	[illegible]
Կոլոմպիան	8000	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]
[illegible]	5700	[illegible]
[illegible]	5700	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]
[illegible]	3500	

[illegible] 24 ժամ առաջ։
Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յունիս 19ին Անատոլի, Մարսիլիայէն,
» 25ին Մինկրէլի, Անատոլի եզե
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունիս 20ին Անատոլի, Սամսոն, Տրապիզոն Պաթում և Նովօրոսիսք։
» 26ին Մինկրէլի, Մարսիլիա։
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար. Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափ վրայ։ 516 Թ. ՌԸՖՈՒ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

—)(30)(—

ԹԷՕՏՈՐ ՈՒԱԴՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Բ.

ԿՆՈՍՏԻԿԵԱՆՑ ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ ԽԱՉԸ

8

—Ի՞նչ ձայն էր այդ, Ուինի։

—Կը յիշես անշուշտ պզտիկ աղջիկ մը եղած ատենս խօսած եմ ձեզ Ժիբսի քրոջս՝ Սինֆիին վրայով։

—«Ցանախս», պատասխանեցի։

—Աշխարհի վրայ չկայ մէկը զոր ինծի չափ սիրէ, շարունակեց Ուինիֆրէտ միամտօրէն։ «Կ'ըսէ թէ ինծ համար իր կեանքը կուտար և արդարեւ կը հաւատամ թէ կուտայ։ Արդ, ոչ շատ հեռու այն տեղէն ուր կը բնակէր ան սովորաբար, համբաւաւոր ջրվէժ մը կայ Սուալլօ Ֆօլս կոչուած, ուր ջուրը խորունկ ճեղքէ մը վար կը գահավիժէ։ Եթէ ջրվէժին շառաչիւնին ականջ դնես, անոր հետ խառնուած կը լսես անսովոր հեծիւն մը, օրհասականի մը հեծկլտանքներուն նման։ Կ'ըսուի թէ ատիկա Սըր Ճօն Վին անուն մարդու մը հեծիւնն է, որուն հոգին անէծքի մը տակ է և ջրվէժի յատակը բանտարկուած՝ աշխարհի վրայ իր գործած անգթութեանց ու չարութեանց պատճառաւ։ Այն հազուադէպ գիշերներն ուր լուսինը փայլի անդունդին վրայ, հեծիւնը օրհասականի ճիչ մը կը դառնայ։ Անգամ մը լուսընկայ պայծառ գիշեր մը Սինֆին ու ես գացինք տեսնել այս սահանքը։ Ջրվէժին վրայ լուսնին լոյսը ճիշդ այն միեւնոյն գերբնական երեւոյթն ունէր, որ հիմա յառաջ կուգայ հոս այս ալեակներուն վրայ։ Սինֆին երգեց մեր Կալլեսի երգերէն երգ մը, ընկերակցութեամբ հին, անգործածական նուագարանի մը, զոր միշտ հետը կը կրէր։ Մինչ ականջ կը դնէինք ջրվէժին ու Վինի հեծիւնին, Սինֆին սկսաւ երգել հին երգ մը։ Այն ատեն մէկէն ի մէկ հեծիւնը փոխուեցաւ սուր ճիչի մը որուն համար Սինֆին կ'ըսէր թէ անիծուած հոգիի մը սուր ճիչն էր, և այդ ճիչը կը նմանէր ճիշդ այն ձայնին զոր ժայռերուն վրայէն լսեցի քիչ մը առաջ։»

—Ես ալ միեւնոյն ձայնը լսեցի, Ուինի. պարզապէս խեղճ գերեզմանատան ծառերուն ճարճատիւնն էր այն։

Ցետոյ դարձաւ ինծ հետ ծովեզրը, դիտելու համար ալեակները որ լուսնին տակ շողշողալով իրարու ետեւէ կու գային դէպ ի ծովախորշը։ Եւ մենք կը հրճուէինք հոն՝ ժամանակին անցնելուն բոլորովին անփոյթ։

Ու նորէն այն նշանաւոր գիշերուան պէս՝ Ուինիֆրէտ կը խօսէր մինչ ես իրեն մտիկ կ'ընէի. մերթ ընդ մերթ բառ մը կամ երկու բերնէս դուրս հանելով դիտմամբ, իմ քմահաճոյքիս լաւագոյն թուած ճամբուն մէջ մտնելու համար իր անուշ երաժշտութեան ընթացքը, երբ յանկարծ հակառակ կամքիս միտքս ինկաւ ծովին մարգարէութեան այն գաղափարն որ իմ մանկութեան այնքան ընտանի էր, և զոր սակայն իմ ստացած ուսումներս արհամարհել տուած էին հիմա։

Ծովը նոյն միջոցին Ուինիֆրէտի ոտքին տակ նետեց ծովաբոյսի կտոր մը։ Հաստարակ խառն երկայն չերտ մըն էր որ արեւուն լոյսին մէջ փայլուն կարմիր գոյնով մը պիտի վառէր։ Եւ ճիշդ միեւնոյն պահուն, այն լուսեղէն գօտիին վրայէն զոր լուսինը կը ձգէր ծովին վրայ, ստուեր մը անցաւ, առանց բնաւ երկինքին վրայ ամպ մը ըլլալու։ Ես չեմ գիտեր ինչո՞ւ միտքս եկաւ հօրս նկարագրութիւնը իր սիրային ողբերգութեան։ Այդ կարմիր ծովաբոյսի չերտը եկաւ փակաւ [illegible] վրայ սպիացած այրուածքի մը պէս, զայն երկուքի բաժնելով։ Ինչո՞ւ արդեօք միտքէս չէր հեռանար հօրս սիրային եղերական աղէտին նկարագրութիւնը։

Մինչեւ այն վայրկեանն ուր կը յիշէի Զուիցերիոյ մէջ հօրս բերնէն ելած խօսքերը՝ տղայ մ'էի դեռ, բայց անուղղակի ալ մարդ մը եղած էի, ճակատագրին ահաւոր գիտակցութիւնը աչքերուս մէջ, մարդ մը որ աղէտին հետ կը կռուի, և որ սոսկումի փրկընդխառնումին մէջ կը նուաղի։ Իմ այրութիւնս, կ'ըսեմ, այդ ծովաբոյսի չերտին ցամաք նետուելէն կը սկսի։ Ուինիֆրէտ վերցուց զայն և մանեակ մը հինեց անով ինչպէս կ'ընէր իր տղայութեան ատեն, գիտնալով թէ որքան գոհ ըրած պիտի ըլլար զիս։

—Աղուոր գոյն չէ՞, ըսաւ, երբ լուսընկային մէջ կը փայփլայր։ Եթէ գոհար ըլլար, այսքան աղուոր ու այսքան թանկագին պիտի չըլլար, այնպէս չէ՞։

—Ամէնէն կարմիր սուտակին չափ կարմիր է, պատասխանեցի. ձեռքս դուրս հանելով և բռնելով այն լպրծուն առարկան։

—Կը հաւատա՞ս, յարեց Ուինի, թէ կեանքիս մէջ սուտակ մը չեմ տեսած երբեք. և հիմա մանաւորապէս կ'ուզեմ ամէն բան գիտնալ սուտակներու մասին։

—Ինչո՞ւ կ'ուզես մասնաւորապէս գիտնալ։

—Վասն զի, ըսաւ Ուինիֆրէտ, հայրս երբ կ'ուզէր որ քիչ մը դուրս ելնէի պըտոյտի համար, սուտակներու վրայով շատ կը խօսէր։

—Սուտակներու վրայով կը խօսէր հայրըդ, Ուինի, ի՞նչ տարօրինակ բան։

—Այս, ըսաւ Ուինիֆրէտ, կը խօսէր նաեւ ադամանդներու վրայ։

«Անէծքը», մրմնջեցի, ու սեղմեցի Ուինին կուրծքին վրայ. «Համբուրէ զիս», Ուինիֆրէտ։

Սրտիս վրայ յանկարծական բացի այրուածք մը կը զգայի ու կը դողայի զարհուրելի գիտակցութեամբ մը, անգէն նաւու մը հրամանատարին պէս՝ որ—մինչդեռ նաւուն մէջ եղող ճամբորդները հորիզոնին վրայ իբր աննշան կէտ երեւցող նաւ մը կը դիտեն—կը դողայ, կը սարսի գիտնալով այդ կէտին ինչ ըլլալը, և իր երեւակայութեան մէջ պարզապէս զինքը հալածելու համար ճամբայ ելլող ծովահէններուն սուրը կը տեսնէ և սոսկալի աղաղակները կը լսէ։

Երբ հասկցայ նշանակութիւնն այն անմեղ ու միամիտ բառերուն որ դուրս կ'ելնէին Ուինիֆրէտի կարմիր շրթունքէն, այնքան անգիտակցօրէն որքան ջուրի պղպջակներ բուսոյ զանգուածի մը վրայ արեւադարձային ծովերու մէջ, մորթս կը կարծրանար, կը քարանար՝ կարծես սարսափէն ու մազերս կը սկսէին քստմիլ։

Ի սկզբան դէմ դրաւ շարժումիս, բայց յետոյ նայելով աչքերուս խորը և տեսնելով որ բան մը պլլայած էր գլխս խորապէս, թողուց որ համբուրեմ զինքը։

—Բայց ի՞նչ կ'ըսէիր, Հէնրի։

—Կ'ըսէի թէ այնչափ կը սիրեմ զքեզ Ուինի, և չեմ կրնար տակաւին թողուլ երթաս։

—Ի՞նչ սիրելի ընկեր, յարեց. և այ ամէնը խեղճ աղջկան մը համար որ հա գիւ ոտքը կօշիկ մը ունի։ Ցետոյ վա կեան մը սպասելէն ետքը՝ շարունակեց «Բայց կարծեմ բոլորովին տարբեր բան մ կ'ըսէիր։ Անէծքի մը խօսք կ'ընէիր այդ զիս կը վախցնէ։

—Ուինիֆրէտը կը վախցնէ՛, ըսի բեւակայել բան մը որ կարենար վախցնե այն Ուինին որ զինքը նախատողներու զարնել կը սպառնայ։

—Ահ, բայց կը վախնամ անգի աշխարհի բաներէն և մանաւանդ անէծքներ

—Ինչո՞ւ, ի՞նչ լսած ես անէծքներ մասին, Ուինիֆրէտ։

—Ո՛չ, շատ, շա՛տ բան։ Երբեք չ մոռցած անիծեալ հոգիի մը այն աղեխարշ ճիչը զոր լսեցի Սուալլօ Ֆօլսի քով։ Եւ դեռ քիչ ժամանակ առաջ Սինֆի հօ մահու չափ զարհուրեցուց զիս պատմելով թէ մեռած մարդու մը անէծքով ամբողջ Ժիբսի ցեղ մը բնաջինջ եղած էր, րէն սկսելով մինչեւ թոռները։

Թարգմ ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)